

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, poštna hiša v Ljubljani, št. 10.711.

Narod proti Koroščevim punktacijam in proti napadom na Sokolstvo

Že zadnjič smo pisali o zahtevah Koroščeve skupine, tako imenovanih punktacijah, v katerih zahteva ta skupina, da se vrnemo v dobo pred 1. decembrom leta 1918. in se začnemo na novo botati, kako naj bi se združili s Srbi in Hrvati v eno državo. Koroščeva skupina zahteva, kakor smo pisali, da bi se ustvarila Jugoslavija kot zveza (federacija) držav. Rekli smo že zadnjič, da bi povratak v tisto dobo zmešnjav mogel imeti nedogledne posledice, ki bi nas lahko za vedno uničile.

Mi nimamo na vseh straneh prijateljskih sosedov in kdo ve, kaj bi nam nenaklonjeni sosedje storili, če bi pri nas res prišlo do uresničenja take blazne zahteve in bi nastale pri nas razburljive zmešnjave. Kaj bi pa naj tudi sicer imeli od tega, če bi se Jugoslavija morda izpremenila v zvezo držav? Jasno je vsakomur, da je gospodarsko in zunanje-politično krepka le enotna država. Beganje naroda s takimi načrti v času, ko bi se morale vse sile v slogi posvetiti delu za izboljšanje gospodarskih razmer, je prav zločinsko in je v svojem učinkovanju prav veleizdajniško, saj smo videli, kako so neprijateljski tuji časopisi z veseljem zgrabili to kost in jo začeli glodati, da bi nam škodovali na ugledu in mednarodnem položaju.

Ni prav umljivo, kaj je rodilo separatistične punktacije. Ali smo morda Slovenci ogroženi v svojem razvoju? Da, ogroženi bi bili, če bi bili navezani sami nase, ker smo zelo majhen in siromašen narod. Naša rešitev je edino v Jugoslaviji, izven nje smo ničla. To bi morali vedeti vsi ljudje, ki znajo vsaj do petih šteti. Združeni smo v Jugoslaviji s slovanskimi brati, katerih jezik razumemo, ne da bi se ga učili.

Naša usoda se bo krojila z brati Srbi in Hrvati, ali pa nas ne bo, ker se ostali svet pač prav malo briga za to, kaj bi se sicer z nami zgodilo, če ne bi bili v Jugoslaviji, ki ima vse pogoje, da postane bogata in močna država, ko bodo minile gospodarske stiske, ki pa ne tlačijo samo nas, nego tudi ves ostali svet. V

Jugoslaviji smo Slovenci svobodni in se svobodno razvijamo. Zavest jugoslovenske celote in edinstva pač nikakor ne izključuje slovenstva.

Da je naše ljudstvo pravilno razumelo pogubno dalekosežnost punktacij in odločno obsodilo to nesrečno in blazno politiko lahkomišelnih politikov, kažejo nešteta pisma, ki smo jih prejeli z dežele. Mnoga pisma zahtevajo odločen nastop proti kršilecemu miru in reda in poudarjajo, da samo močna in enotna kraljevina Jugoslavija pod modrim vodstvom našega narodnega kralja more zagotoviti Slovincem narodni obstoj.

Na enake proteste je naletelo med narodom tudi škofovsko pastirsko pismo, ki se je prebralo 8. t. m. po cerkvah. V tem pismu so napadi na Sokolstvo, ki se mu očita brezverstvo. Ni treba poudarjati, da je očitek brezverstva izvit iz trte, saj je bil Sokol kraljevine Jugoslavije ustanovljen z zakonom kot narodno in vzgojno društvo, v katerem ni niti govora o tem, da bi moglo nastopati proti veri. Ta napad je grda zloraba globoke vernosti našega naroda in nedopustno rovarjenje proti nad vse potrebni narodni organizaciji.

Proteste, ki jih dobivamo z dežele glede na to pastirsko pismo, nas opozarjajo na okoliščino, da se je to pismo prebralo v istem času, ko so zagledale luč sveta Koroščeve punktacije. Ali bo kakšna zveza med obema akcijama? Ta zveza je gotovo, da nam obe akciji škodujeta in da obe nimata za ljudi, ki znajo malo misliti, v bistvu pravega povoda in nikake smiselne utemeljitve, zlasti še v drugem primeru, ko je jasno, da so vsi očitki zlagani.

Zavedna večina naroda odklanja vso tako politiko, ki mu zažiga dom nad glavo, in se kljub hudim časom ne dá zavesti na kriva pota pogube. Boljša je slamnata streha kakor požgan dom. Ko bodo prešle svetovne gospodarske stiske, bomo živeli v Jugoslaviji, ki je po narodi bogata, v blagostanju, za kakršno imamo več pogojev kakor vsi naši sosejci.

Zavarovanje vsakdanjega kruha

Poljski pridelki tvorijo za našega kmeta glavni in edini vir dohodkov ter so stebel njegovega življenjskega obstoja. Če teh ni, odnosno nimajo ti prave cene, vlada v deželi pomanjkanje. Napredno kmetijstvo si z različnimi sredstvi prizadeva, da bi izboljšalo in izpopolnilo pridelovanje kmetijskih pridelkov tako po količini kakor posebno po kakovosti. V tem pogledu se je že mnogo storilo tudi pri nas, vendar nas še čakajo mnoge važne naloge.

Ljudsko premoženje pa ni le v rokah človeka, temveč odreja usodo pridelka narava in njeni vremenski pojavi. Vse je človek ukrotil, vendar vremena ni mogel doslej usmeriti po svoji želji. Škodljivi naravni pojavi lahko v nekaj minutah uničijo ves trud in pokopajo vsa upanja ter oro-

pajo kmeta vsakdanjega kruha, tako da nima sredstev niti za golo življenje. Posebno so škodljive vremenske uime in usodne tam, kjer prevladuje mali posestnik, ker ga vsaka škoda prime prav pri jedru njegovega obstoja.

Od škodljivih uim je za naše kmetijsko gospodarstvo najbolj občutna toča. Zato je že zelo staro prizadevanje, kako obvarovati kmetijske pridelke pred točo. Mnogo so si prizadevali in si še prizadevajo strokovnjaki, kako bi preprečili pojav toče, toda do danes se še ni noben način preganjanja te uime obnesel. Na drugi strani se je pa posebno v zadnjih petdesetih letih začel boj proti toči na neki drug način, ki ne stremi za tem, da bi točo preprečil, temveč da bi z zavarovanjem proti poškodbam po toči dobil last-

nik pridelkov primerno odškodnino, za katero bi mogel drugje nakupiti pridelke, ki mu jih je toča uničila. K zavarovanju proti požaru, ki je v naši banovini izvedeno v splošno zadovoljnost že — mirno lahko trdimo — v 90 odstotkih, se je v teku časa pridružilo tudi zavarovanje proti toči, katero naj zavaruje vsakdanji kruh našega kmeta.

V dravski banovini imamo nam 800.000 hektarov obdelane zemlje, katere pridelki so predstavljali v preteklem letu vrednost nad en in četrt milijarde dinarjev. Pametno bi bilo, da bi ta vrednost ne ostala več prepuščena nerazumljivi usodi. Zato se namerava pri nas uvesti obvezno zavarovanje zoper točo. Kakor vsako novost bo nekaj naših kmetov gledalo nezaupno tudi to novo zavarovanje in godrnjalo, češ, čemu še novih bremen, ko so že dosedanja neznošna. Vendar pa je zavarovanje edino sredstvo, ki kmetu zagotovi povračilo nastale škode. Vsa komur je znano, da toča navadno pobije le posamezne kraje in ne vsako leto, vemo pa tudi, da toča v teku let niti enemu kraju ne prizaneha. Iz tega spoznamo, da je škoda po toči zelo primeren predmet za zavarovanje. Skoro stoletne izkušnje so to nepobitno potrdile. Doslej se je pri nas le redkokateri večjih posestnikov zavaroval zoper točo, in še to po večini v takih krajih, ki jih toča pogosteje obišče. Zato so bile premije visoke, kar je odbijalo celo napredne gospodarje od zavarovanja proti toči.

Da pomaga našemu kmetu, je izdala vlada 10. februarja l. 1931. zakon o obveznem zavarovanju posevkov in pridelkov proti škodi po toči. Ta zakon so pozneje razširili tako, da mora izdelati vsaka banska uprava za svoje področje podrobno uredbo za obvezno zavarovanje proti toči. Tako je tudi dravska banska uprava izdelala načrt takšne uredbe in ga razposlala različnim činiteljem, kakor Županski zvezi, Kmetijski družbi in drugim. Zakonodajalec je določil obveznost zavarovanja zato, da se razširi število zavarovancev na največjo možno višino, kar zavarovanje znatno poceni. Da ne bo nikakršnih spekulacij z ljudskim denarjem, se bo ustanovila Kmetijska zavarovalnica dravske banovine, katere uradništvo bo nastavila banovina. Zavarovalnica se bo pobirala na ta način, da se bo napravila posebna doklada k zemljarini v znesku 20 odstotkov, tako da bo prišlo na en hektar obdelane zemlje 7 dinarjev zavarovalnine ali povprečno 35 Din na enega posestnika letno, če vzamemo 150.000 kmetij, ki jih šteje naša banovina, in ako računamo, da ima kmečki gospodar pri nas povprečno po 5 ha zemlje.

Ti zneski gotovo ne pomenijo obremenitve, ki bi ogražala ali ovirala donosnost gospodarstva, odnosno bi ne bila v skladu z gospodarsko koristjo, ki izvira iz zavarovanja. Zavest dobro organizirane samopomoči je pa tudi nekaj vredna. Najvišji odstotek (okrog ene tretjine) zavzemajo v naši banovini baš mala posestva od 1 do 5 hektarov. Tak posestniki bi plačevali od 7 do 35 Din letne zavarovalnine proti toči za vse svoje pridelke.

Še ta mesec se bodo sestali razni strokovnjaki, zastopniki občin in drugih oblastev k skupnemu posvetovanju, da pretresejo načrt uredbe o zavarovanju žitaric in plodov proti toči. Kdor

ve, koliko gorja prinese ena sama takšna uima poedinim občinam, včasih celim okrajem, zna ceniti važnost nove uredbe. Hvaležni moramo

biti oblastvom, da bodo na tako cenen način zagotovile našemu bajtarju in kmetu njegov kos vsakdanjega kruha.

Zložba majhnih občin

Pri splošnem popisu prebivalstva v lanskem letu so našli v dravski banovini 1069 občin z 1.120.548 prebivalci. Povprečno pride torej na občino okoli 1000 prebivalcev. Ako pa odštejemo mestne občine, pade to število na 930. Povprečna podeželska občina dravske banovine obsega 15 km² z 930 prebivalci.

Kaj pa nam povedo te številke? Te številke kažejo, da so občine tako po številu prebivalstva kakor tudi po obsegu površine prav majhne, posebno če še upoštevamo, da so všteti v občinah obsežni neobdelani deli planin in gozdov. Še neugodnejše postanejo številke, če razdelimo občine po velikosti. Dognali bomo, da dosega po 1000 prebivalcev dejansko komaj 325 občin, torej komaj prav slaba tretjina, medtem ko jih je skoro tri četrtine (744) pod 1000 prebivalci. 390 občin ali skoro 40 odstotkov je prav majhnih občin, ki nimajo niti po 500 prebivalcev. Štiri občine so take, ki nimajo niti po 100 prebivalcev. Velike občine so pri nas izjema. 500 prebivalcev doseže le 14 občin, 10.000 prebivalcev tri občine in 50.000 ena sama. Še celo po 2000 prebivalcev imamo komaj 128 občin.

Povsem drugačne so razmere po ostalih pokrajinah naše države. Že v sosednji savski banovini prevladujejo velike občine, ki dosega v vojvodinski ravnini že tak obseg kakor marsikatera sreska oblast pri nas. Tudi bivša Srbija ima razsežne in po številu prebivalstva velike občine.

Mnogo črnila se je že pri nas prelilo o vprašanju zložitve občin in se je to vprašanje premlevalo na številnih zborovanjih. Mnogo je bilo razlogov za zložitve majhnih občin, drugi pa so tudi iznašali resnične pomisleke. Da se ni v tej smeri doslej nič ukrenilo, je razlog ta, da so oblastva čakala na enotni občinski zakon, ki bi dal smernice, kakšne naj bodo občine po velikosti in notranji ureditvi. Ta zakon, ki je med najvažnejšimi zakoni, je bil nedavno predložen narodni skupščini in je s tem stopilo vprašanje zložitve občin v naši banovini na dnevni red. Zato je važno, da se pretrese še enkrat ves niz vprašanj, ki so zvezana z nameravano preureditvijo občin. Kakor čujemo, je banska uprava že pričela pri-

prave za zložitve občin in je stopila v stik z drugimi v tej zadevi prizadetimi oblastvi. Sreškim načelstvom je dala potrebna navodila za izvedbo pripravljanih del.

Mnogo pomislekov se čuje. Res, naše občine pretežno niso nastale po odlokih oblastev, temveč naravno in kakor je zahtevala potreba. Protniki zložbe navajajo, da se da do posli voditi tudi v majhni občini in da je obrat male občine cenejši kakor na primer v velikih hrvatskih občinah. Poudarja se, da pride volja prebivalcev v majhni občini bolj do izraza kakor v veliki in da v veliki občini velik del prebivalstva zamuja čas s potom na oddaljeni občinski urad.

Kako je z davico

Odlični strokovnjak za nalezljive bolezni primarij ljubljanske izolirnice g. dr. Valentin Meršol nam je na to važno vprašanje povedal naslednje:

Število primerov davice se je v zadnjih letih v več državah Evrope kakor tudi pri nas v Jugoslaviji precej pomnožilo. Posebno pa je število primerov naraslo v dravski banovini, kjer je v nekaterih krajih epidemija razvela naravnost strašen obseg. Medtem ko je bilo v prvih letih po prevratu število prijavljenih primerov v dravski banovini razmeroma majhno, okoli 1600 letno, bo letos število prijavljenih primerov davice skoro gotovo doseglo 3000. Poleg tega je še mnogo primerov, ki niso prijavljeni, posebno lahkkih, kjer domači niso poklicali zdravnika, ali pa zelo hudih, kjer je bolnik že pred prihodom zdravnika umrl.

Kakor pri drugih nalezljivih boleznih tako tudi pri davici v teku stoletij in desetletij opazamo neko valovanje, to se pravi, bolezen ne nastopa vedno v enakem številu in enaki jakosti. Tako nam je za davico n. pr. znano, da je v drugi polovici preteklega stoletja razsajala v zelo velikem številu in v hudi obliki, proti koncu stoletja je pa začela njena jakost padati, delno sama po sebi, delno zaradi uporabe seruma (zdravilnih vbrizgavanj). Vzrok padanja je po mnenju nekaterih učenjakov poleg drugega v tem, da je ve-

Na vse te pomisleke moramo iz ozirov na dobro poslovanje občinske samouprave vendar le trditi, da je zložba potrebna in koristna. Predvsem je majhna občina gospodarsko prešibka, da bi mogla nositi bremena lastnega in še večjega prenesenega področja, ki rasejo od leta do leta. Proti predvojnemu času, ko so sedanje občine nastale, so se razmere bistveno izpremenile in se je življenje razvilo in povežalo, da so z njim zrasle zahteve, ki jih ima prebivalstvo nasproti občini kot prvemu oblastvu. Rasejo pa tudi zahteve raznih, zlasti vojaških oblastev nasproti občini. Vsem tem zahtevam majhna občina ni več kos. Združitev v krepke gospodarske enote bi šele ustvarila pogoje za uspešno delovanje občine in bi omogočila, da občina lahko v redu skrbi za napredek in prospeh prebivalstva. Pri združevanju občin pa je seveda treba postopati v sporazumu s krajevnimi činitelji, da ne bo zložba morda škodljiva koristim prebivalstva.

čina prebivalstva v prejšnjih epidemijah davico prebolela in je zato v poznejših letih zaščitena ali imuna: šele, ko pride nov rod, ki ni imun, zopet nastopijo epidemije.

V začetku sedanjega stoletja do zaunjih let so bile sicer krajevne epidemije davice, ni pa bilo večjih epidemij. Šele od leta 1928. se opaža vsako leto naraščanje števila primerov bolezni, poleg tega pa tudi njih jačine. Kaže, da bo višek sedanjega vala šele v prihodnjih letih, ko imamo pričakovati še večji porast števila primerov in hujše oblike, tako da je zdaj potrebno napraviti potrebne ukrepe.

Kaj je treba narediti staršem ali domačim, ako kdo v hiši zboli za davico?

Kakor znano, je bistveni znak davice tvorba posebnih belosivih oblog ali kožic na sluznici goltanca, posebno na mandljih, na glasilkah, v sapniku in drugod. Otroka ali odraslo osebo začne malo boleti v goltancu, pri požiranju čuti bolečine, ali pa postane hripav, kar je znak davice na glasilkah (v jabolku). Telesna toplina navadno le malo narase. Pozneje tudi mezgovne žleze na vratu.

Staršem in vsem, ki imajo z mladino posla, bi bilo priporočati, da se držijo pravila: Vsako angino pri otroku je smatrati za davico ali začetek škriaticke in čimprej poklicati zdravnika.

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

Njegova roka je še tesneje stisnila njeno, da jo je kar zbolelo.

«Anica, rad te imam», ji je šepnil.

«Janez...»

«... tako rad, da ne morem biti brez tebe. Ali me ti prav nič ne maraš, ko tako govoriš?»

Stisnila se je k njemu.

«Janez...»

Tedaj ga je nekaj prijelo, da jo je pograbil kakor vihar in jo vzel v naročje. Sklonil je glavo in poiskal njene ustnice.

«Anica, reci mi, da me imaš rada, Anica, prosim te, reci mi...»

«Rada te imam, Janez», je sepnila, da je komaj čul njene besede.

«Še enkrat reci, še enkrat reci...» je prosil.

«Rada te imam...»

Stisnila je svoje lice k njegovemu in se z rokami oklenila njegovega vratu. Potem ga je ona poljubila. Prvič v življenju poljubila fanta.

Spustil jo je z naročja. Šla sta počasi po stezi, ki je vodila proti vasi. Niti opazila nista, da sta že daleč.

Srečna sta bila. Še nikdar nista bila tako.

«Vrniti se moram», se je tedaj zdrznila Anica.

«Pozno je že.»

Vrnila sta se. Pot se je svetila v mesečini kakor bel trak.

Molčala sta. Kadar je srce polno, jezik molči.

Izza drevja se je pokazalo domače sleme.

«Janez, domov moram. Mater bo skrbelo.»

«Ne še, Anica, ne še. Saj si pravkar prišla. Saj me ne boš pustila samega, če me imaš rada.»

Ob vrtni ograji sta obstala. Anica se je naslonila na steber in se jela igrati z njegovo roko, on pa je stal pri njej in jo gledal ves srečen. Njen obraz je bil v mesečini še neskončno lepši.

«Jutri, Anica, se vidiva na njivi. Zvečer pa pridem spet k tebi. Saj me boš čakala?»

Pobesila je glavo in prikimala. Vedela je: čeprav bi rekla «ne», bi vendar prišla. Morala bi priti: žensko srce je močnejše od volje. Ljubezen je več kakor razum.

Hišna vrata so se odprla. Medel soj luči je padel v temo. Na pragu se je pokazala mati.

«Anica...»

«Že grem, mati», je zaklicala.

Za slovo jo je še poljubil in se skril v senci. Gledal je za Anico, kako je stopila na prag mimo matere. Potem so se vrata zaprla in zastrmel je v temo.

S.tihimi koraki se je vrnil proti vasi.

Pozno je že bilo, ko je prišel domov. Dolgo je še pohajkoval po cestah. Neka blaženost, ki je dotlej ni poznal, ga je vsega prevzela. Mislil je na Anico, na svojo srečo. Tisoče načrtov je skoval v tistih nočnih urah.

«Moja mora biti», si je rekel. «Pridna je in gospodinja bo, da malo takih. Delala bova, da bo dom še močnejši, še bogatejši... In oče...»

Pri tej besedi mu je misel zastala. Kaj bo rekel oče? Večkrat mu je že namignil, naj pogleda za nevesto. In bogata mora biti, mu je rekel. Prazne roke so premalo. Anica pa je siromašna, ničesar nima...

«Bom že napravil, da bo vse prav», si je rekel. «Zaenkrat bom molčal. Kadar priložnost nanese, mu povem.»

Doma so že spali. Skozi odprto okno je čul, kako smrči oče v čumnatih.

Utrujen je bil. Ves dan je moral delati in še vročina ga je vsega prevzela. Vrgel se je na posteljo, toda zaspati ni mogel. Aničin obraz je vstal pred njim, njene veselje, a vendar plašne oči. Sklonil se je nadenj in nežna ročica ga je pobožala. Potem je vse izginilo v megli. Janez je zaspal.

Tudi Anica ni mogla dolgo zaspati. Dogodki preteklega dne so ji blodili po glavi, da je bila vsa zmedena. Ni se mogla znajti, ni mogla presoditi, kaj še vse utegne priti.

«Ljubi me», si je šepetala in se opajala ob zvoku lastnih besed.

«Da, ljubi te», je odgovarjal neki glas v njej, ki ga ni poznala.

«Ali bom srečna? Ali bova srečna?» se je povpraševala.

Tedaj je glas v njej umolknil, kot bi bil umrl. Nenadno se ji je zazdelo, da stoji pred neizmer-

Lepi beli zobje

Ne bi rad znal poročati Vam svoje največje priznanje in popolno zadovoljstvo o Chlorodont zobni pastil. Več let že uporabljam "Chlorodont" in ljudje me zavidajo radi mojih lepih zob, katere sem dosegel le z dnevnou uporabo Vaše Chlorodont zobne paste. S. Pavletić, M. . . Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.- in Din. 13.-, ter zavlačajte vsak nadomestek.

Ta bo ugotovil bolezen in ukrenil vse potrebno. Le na ta način bo mogoče rešiti marsikatero življenje. Treba se je zavedati, da je pri davici najmanj vsak drugi oboleli otrok, ako se mu ne vbrizga pravočasno zadostna količina zdravilnega seruma, zapisan smrti, ostali pa navadno čutijo posledice vse življenja.

Ljudje, ki so davico preboleli, postanejo v splošnem proti njej v bodoče zaščiteni, vendar niso redki primeri, ko se davica pojavi pri istem človeku dvakrat ali celo večkrat.

Bolezen povzročalo bacili davice, ki proizvajajo hud strup (toksin), ki se širi po telesu in zastruplja predvsem živčevje. Povzročitelji davice so v veliki množini v obložnih kožicah, v izkašljanih kapljicah, v izkihnjenih sluzi, na umazanih, okuženih rokah, na perilu in ostalih predmetih, katere je bolnik uporabljal. Bolnik trosi okrog sebe davične bacile ne le za časa bolezni, ampak po večini še nekaj tednov pozneje ali pa še dalje časa. Zato je tudi predpisano, da se po ozdravljenju bolnik sme odpustiti iz izolacije (osamitve) ali bolnišnice šele ako je trikratni bakteriološki pregled v presledku petih dni pokazal da bolnik v sluzi goltanca ali nosa nima več davičnih bacilov. V nasprotnem primeru velja za klicenosca,

Za zdravljenje davice se poleg drugih sredstev uporablja že od leta 1894. z velikim uspehom zdravilni serum, ki pravočasno vbrizgan v splošnem vedno pomaga.

V svrhu preprečevanja širjenja okuženja je predvsem potrebno bolnika izolirati, to se pravi, preprečiti, da bi bil v stiku z zdravimi ljudmi. Najbolj priporočljiv je posebno v budih primerih prevoz v bolnišnico. Ako pa bolnik ostane doma, mora biti strogo ločen od ostalih članov družine. Izolacija mora trajati ves čas, dokler traja bolezen in bolnik izloča davične bacile, najmanj pa štiri tedne. Poleg izolacije je potrebno seveda izvajati tudi razkuževanje v teku bolezni kakor tudi končno splošno razkužitev.

Razen bolnika je treba pregledati tudi vse domače, ali niso po naključju sami bolni ali pa klicenosci. V primeru, da bolna oseba hodi v

šolo, je treba preiskati ostale otroke istega razreda.

Pri nastopu enega primera davice v družini se priporoča ostalim otrokom preprečevalno vbrizgavanje seruma in jih tako zavarovati. Na ta način preprečimo nastop davice.

Da bi otroke, ki še niso imeli davice, zaščitili trajno ali vsaj za nekaj let, je bilo uvedeno pred približno desetimi leti zaščitno zdravljenje proti davici. Pri tem se vbrizgavajo zdravim osebam v telo majhne množine davičnega strupa z namenom, da se na ta način izzove telo, da prične proizvajati potrebne protistrupe, ki se potem trajno proizvajajo. Da bi se znižala strupenost vbrizgavanega zdravila, se v ta namen uporablja nestrupeni anatoksin.

Dokazano je, da so dojenčki v prvem poltetju v splošnem imuni, ker so dobili zaščitne snovi že gotove od matere. V predšolski dobi je pa nasprotno največ otrok, ki lahko obole. V šolski dobi je približno 50 odstotkov otrok sprejemljivih za davico. Pozneje odstotek sprejemljivih pada, vendar je tudi pri odraslih 15 do 20 odstotkov oseb, ki so sprejemljive za davico. Zato ni res, da je davica samo bolezen otrok.

Zaščititi se morajo samo popolno zdrave osebe, posebno pa otroci v predšolski dobi, ki najbolj pogosto obole za to boleznijo. Cepljenje proti davici povzroča neznatno nerazpoloženje in nikakor ne škoduje. Zaščita proti davici ali imunost nastopa v splošnem nekaj mesecev po izvršenem cepljenju in traja več let ali pa celo trajno.

Hvale vredno je postopanje Higijenskega zavoda v Ljubljani, ki je že začel izvajati takšno cepljenje v najbolj ogroženih krajih ljubljanske okolice (Dobrunje, Moste). Izvesti pa ga bo treba tudi v vseh drugih krajih, kjer je davica stalno doma in se vsako leto pojavlja, tako tudi v raznih šolah in zavodih. Poleg tega je zelo priporočljivo tudi v družinah z več otroki, od katerih eden že ima davico.

Prav pri davici nam je zdravniška veda uada res uspešna sredstva: na eni strani dober serum, s katerega pravočasnim vbrizgavanem lahko ozdravimo veliko večino bolnikov, na drugi strani primerne načine zaščite, ki se je pokazala za zelo koristno in uspešno. Zato se lahko reče, da je večina primerov smrti, ki nastopa zaradi davice, kriva malomarnost, odnosno nevednost staršev ali pa drugih ljudi, ki so za bolnika odgovorni.

Politični pregled

V vrsti ukrepov, ki jih je vlada izvršila in jih še vrši za popolno ozdravljenje našega finančnega položaja, je bila

potrebna tudi ureditev plačil inozemskim
pnikom,

nasproti katerim ima kralj. Jugoslavija obveznosti za izplačilo v tuji valuti. Ta potreba se je zlasti pokazala glede na prizadevanja vlade za izboljšanje valute, za katero bodo osnovni pogoji izpolnjeni z obnovo ravnotežja jugoslovenske plačilne bilance, ki je bilo v preteklem letu omajano zaradi zunanjih vzrokov, ki so ostali, zven območja vlade. Finančni minister g. dr. Gjorgjević je zaradi tega potoval v Pariz, da pospeši pogajanja glede naših inozemskih posojil. Pogajanja se razvijajo povoljno in se lahko pričakuje, da bodo končana v najkrajšem času, čim bodo urejene podrobnosti glede izvajanja sporazuma in olajšanja državnih plačil v inozemstvu za dobo prihodnjih treh let. Predstavniki upnikov in službenih krogov so pokazali pri pogajanjih najboljše razpoloženje in prijateljsko razumevanje za potrebo sporazuma, ki bo znatno olajšal težkoče, ki jih ima Jugoslavija v svojem financiranju.

GOSPODARSTVO

Sejmi

- 23. januarja: Mozirje, Sodražica.
- 25. januarja: Dolnja Lendava, Blagovica, Studence pri Poljčanah, Slovenjgradec, Koprivnica, Radeče.
- 30. januarja: Vinica, Rajhenburg, Sv. Jurij ob Taboru, Rakek.
- 31. januarja: Dobova.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu so se pitane svinje podražile kljub obilnemu dovozu za 50 par pri kilogramu žive teže. Dvignile so se tudi cene konj za klanje za 75 par pri kilogramu, ker je bilo veliko povpraševanje za izvoz v Avstrijo. Za kilogram žive teže se bile naslednje cene: bikom 3.25 do 3.50, kravam za mesarske svrhe

nim zastorom. Kaj se skriva za njim? Sreča? Nesreča? Ko bi mogla ta zastor odgniti in poledati, kaj jo čaka!

Mati je še zmiraj hodila po kuhinji. Votlo so odmevali njeni koraki po kamenitih tleh. Etkrat je pogledala v izbo.

«Anica, ali že spiš?»

Ni ji odgovorila.

Če bi zdaj imela človeka, ki bi se mu mogla zaupati! Materi se ne more. Mati je ne bi razumela. Vse bi ji naslikala v temnih, grdih barvah. Preveč je izkusila v življenju. Ona pa je hotela slišati besede upanja. Kdo ji bo te besede povedal? Kdo? Nikogar nima . . .

Strašen občutek samote ji je stisnil srce. Pomislila je na Janeza. Ali ni morda samo kres, ki se je hitro vžgal, da bi še hitreje zamrl? Le tega se je bala. Vedela je, da je njena lastna ljubezen plamen, ki bo gorel zmeraj, dokler ne bo srce v njem zgorelo.

Zakopala se je med blazine. Trpela je. Vse jo je bolelo.

Potem je prišlo olajšanje. Razjokala se je. Vroče solze so ji prepojile blazine.

Tako je zadremala. Še zjutraj, ko je skozi okno pogledalo solnce in jo zbudilo, so bile njene oči vse solzne in blazina mokra. Še v spanju je jokala.

Četrto poglavje.

Na Goljavi so rekli Kosmačevemu posestvu. Bilo je malo stran od vasi, kjer se je dolina raztegnila v ravnino. Visoka z opeko krita streha je

silila izza drevja. Bila je kakor mlada nevesta, ki čaka ženina. Ali pa narobe: Mlad ženin, ki čaka neveste. Stari Kosmač si je tako rekel.

Velik sadni vrt se je skrival za hišo. Tam je bil stari Kosmač najrajši. Najlepše dni je preživel svojem kotičku za hišo. Pred leti se je začel ukvarjati s čebelami. Kupil si je bil nekaj panjev in več dobrih letin je pripomoglo, da je imel zdaj že čebelnjak, da mu daleč okoli ni bilo enakega. Med svojimi živalcami, kakor jih je krstil, je presedel časih dolge popoldneve, posebno potem, ko mu je umrla žena.

Šest križev mu je že težilo hrbet in sedmi ni bil več daleč, toda kdor ga je videl, kako krepko še stopa, mu jih ne bi bil prisodil več nego pet. Lasje so mu že davno osiveli, skoro pozabil je že, kdaj so bili rjavji. V obraz je bil še mlad. Le redke gube so mu bile razorale čelo. Samo trde žuljave roke so pričale, da se ni nikoli branil dela in da je zagrabil zanje povsod, kjer je bilo treba.

Pred desetimi leti si je postavil hišo, kakršna je bila zdaj.

«Zdaj si odpočijeva», je rekel ženi, ko sta prvič spala v novi izbi. «Janez bo kmalu lahko prijel za delo, kjer bom jaz nehal. Priden je in pameten. Midva bova pa počivala. Potrebna sva miru.»

Toda usoda je hotela drugače. Žena je bila že od nekdaj slabotna in delo ji je izpilo vse moči. Leto nato je umrla.

Hudo je bilo takrat staremu Kosmaču. Zdelo se mu je, da je umrl kos njega samega.

Zagrzel se je v delo. Med delom je pozabil na bolečino, ki ga je grizla. Živel je le za Goljavo in za Janeza, ki je rasel kakor konoplja. Pa ne samo to. Videl je, kako postaja iz njega gospodar, da bi s težavo dobil boljšega.

«Jeseni izprežem», si je rekel stari Kosmač. «Mlada gospodinja mora priti v hišo . . .»

Večkrat je o tem že govoril z Janezom, toda mladi se za ženske ni brigal, kakor da jih sploh ne bi bilo. Tudi on sam je bil v mladosti tak

«Se bo že izpremenil», si je mislil.

Zdaj je gospodinjila stara Meta. Pet in trideset let je bila že pri hiši, odkar se je stari Kosmač oženil. Nekoč je bila samo dekla, toda po dolgih letih je zrasla z družino. Botro so jo imenovali. Pametna je bila in znala se je obrniti, čeprav je bila že v letih. Za vse je skrbela, da se Kosmaču ni bilo treba brigati za domače delo. Dosti je dal na njeno besedo, desna roka mu je postala, ko mu je žena umrla.

Razen Jerneja, ki je bil za hlapca, ni bilo nikogar pri hiši.

Posestvo je bilo veliko. V letih je stari Kosmač prikupil zdaj travnik, zdaj njivo, zdaj gozd. In še več je hotel imeti. Eden najtrdnjših v vasi je bil. Le še trije, štirje so imeli več kakor on.

«Janez jih poseka. Mlada mora prinesiti denarja k hiši, da bo dokupil nove zemlje . . .»

Zemlja mu je bila Bog. Ljubil jo je bolj kakor samega sebe. (Dalje prihodnjič.)

2.50 do 3, kravam za klobase 1.50 do 1.70, volom I. vrste 4 do 4.50, II. vrste 8.50 do 3.75, junčem 3.50 do 4, svinjam, pitanim 8.50 do 9.50, nepitanim 6.50 do 7.25, teletom 4 do 6 Din. Konji so se trgovali po 800 do 2000 Din za par, a konji za klanje po 1 do 1.50 Din za kilogram žive teže. Zaklana teleta so bila po 7 do 8 in zaklane sremške svinje po 10.50 do 11 Din za kilogram mrtve teže.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so bile nastopne cene: 7 do 9 tedenski prasci 120 do 150 Din. 8 do 4 mesece stari 325 do 360, 5 do 7 mesecev stari 400 do 450 Din; kilogram žive teže 6.50 do 7 Din, kilogram mrtve teže 9.50 do 10 Din.

KRMA je imela na zagrebškem sejmu naslednje cene: detelja 60 do 90, otava 60 do 85, seno 50 do 75, slama 45 do 60 Din za 100 kilogramov.

SADJE. Na ljubljanskem trgu so cene jabolkom od 2.50 do 4.50 Din za kilogram.

HMELJ. V Savinjski dolini po starejših letnikih ni povpraševanja. Za letnik 1933. se nudi v prodaji v naprej 20 do 25 Din za kilogram. — V Češkoslovaški je po novem letu hmeljska kupčija mirnejša ob neizpremenjeni čvrstih cenah. Zateško izbrano prvovrstno blago se trguje po 48 do 52 dinarjev, prvovrstno po 43 do 48 Din, dobro srednje po 37 do 43 Din, srednje po 30 do 37 Din, slabše pa je tudi ceneje. — Tržišče v Nürnbergu je po večini brez prometa. Hallertauski hmelj se trguje po 65 do 68 Din, gorski pa po 54 do 58 Din za kilogram.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v y a l u t a h :

1 ameriški dolar za okrog 58 Din;

v devizah :

1 holandski goldinar za 23.20 do 23.32 Din;

100 nemških mark za 1365.69 do 1376.49 Din;

100 italijanskih lir za 295.35 do 297.75 Din;

1 ameriški dolar za 57.37 do 57.65 Din;

100 francoskih frankov za 224.71 do 225.83 Din;

100 češkoslovaških kron za 170.45 do 171.31 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 207.50 do 210 Din. Investicijsko posojilo po 45 Din.

Kratke vesti

— Za zaščito vlagateljev. V torek se je vršilo v Zbornici za TOI v Ljubljani posvetovanje, ki se je pečalo z vprašanjem zaščite vlagateljev, z de-

viznimi predpisi in z uredbo o posredovalnem postopku. Zbornični svetnik g. Josip Lenarčič je v izčrpnem poročilu utemeljeval potrebo zaščite vlagateljev v naših denarnih zavodih, ki edina more okrepiti zaupanje v naše denarnišvo. ki jo naša denarna organizacija tako nujno potrebuje. Med razpravo je zbornični glavni tajnik minister g. Mohorič s svojimi izvajanci podkrepil stališče g. Lenarčiča in predlagal, naj se izvoli za sestavo potrebnih predlogov poseben odbor, v katerega naj se pritegnejo tudi zastopniki našega denarnišva. Predlog je bil sprejet.

— Oprostitev kmečkih mlinov od davka na poslovni promet. Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal tole pojasnilo: Osebe, ki meljejo na merico in se smatrajo za kmečke, se oproste skupnega davka na poslovni promet, ne glede na to, v katerih ali kakšnih mlinih se vrši ta mletev.

— Semenski krompir za kmetovalce. Banska uprava bo razdelila letos pomladi izbran semenski krompir oneidovce po 1 dinar za kilogram. Vzorni kmetovalci bodo prejeli krompirjevo seme proti vrnitvi po prvi prihodnji letini, toda za to se morajo javiti pri sreskem kmetijskem referentu.

— Olajšava za izvoz naših vin preko Avstrije. Avstrijske državne železnice so odobrile za čas od 4. t. m. do konca leta posebne olajšave za izvoz našega vina preko avstrijskega ozemlja. Olajšave obstoje v 30odstotnem tarifnem popustu za prevoz v Švico in Nemčijo in v 43odstotnem tarifnem popustu za prevoz v Holandsko, Belgijo, Luksemburg in Francijo.

— Kmetijsko predavanje v radiu. Dne 22. t. m. ob pol 8. uri zjutraj bo govoril g. dr. Veble o konjereji, popoldne istega dne pa g. dr. Kern o prvi pomoči pri živini. Dne 29. t. m. bo zjutraj govoril g. inž. Pirc Alfonz o zložbi zemljišč, popoldne pa bo razgovor med ravnateljem mlekarškim šole v Škofji Loki g. inž. Šabcem in mlekarškim mojstrom g. Grahkom o izdelovanju ementalškega sira. To predavanje je zlasti namenjeno slovenskim sirarjem.

— Izenačenje azijske. Narodna banka je 2. t. m. izenačila dodatek pri nakupu in prodaji deviz v smislu dejanskega tečaja dinarja v inozemstvu za vse inozemske devize enako. Sedanje povečanje dodatka (azijske) je doseglo 28.5 odstotka na borzni tečaj. Tako na primer notira švicarski frank na ljubljanski borzi 11.11 Din. K temu je prišteti še dodatek (azijske) od 28.5 odstotka, to

je 3.17 Din, tako da je dejanska vrednost franka 14.28 Din.

— Zeleznica sprejema v plačilo za vozne listke in druge pristojbine tudi tuji denar, ki ga plačuje po naslednjih cenah: en angleški funt 240 Din, en ameriški dolar 74 Din, en holandski goldinar 30.10 Din, ena nemška marka 17.80 Din, en švicarski frank 14.30 Din, en madžarski peng 12.90 Din, en avstrijski šiling 10 Din, en poljski zlot 8.40 Din, ena italijanska lira 3.85 Din, en francoski frank 3 Din, ena češkoslovaška krona 2.25 Din, en belgijski frank 2.10 Din, en bolgarski lev 55 par, en rumunski lej 48 par, ena grška drahma 45 par.

— Kožni sejem bo 23. t. m. v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in inozemski interesi. Kože vseh vrst divjadi sprejema «Divja koža», Ljubljana, velesejem, do 21. t. m.

— Nezaposlenost v Nemčiji zopet narašča. Po nemških podatkih se je v drugi polovici decembra število nezaposlenih v Nemčiji dvignilo za 169.000 na okroglo 5.077.000 oseb. V primeri s koncem leta 1931. se je število nezaposlenih povečalo za okroglo 100.000 ljudi.

— Nezaposlenih je v Zedinjenih državah 11.6 milijona ljudi. Zaradi tega žele nekateri krogi, da bi se uvedel tam 30urni delovni čas.

— Bivša Sakserjeva banka v New Yorku. Upravnik bivše Sakserjeve banke v New Yorku Joseph Broderick je nedavno objavil, da bodo dobili vlagatelji v kratkem izplačan tretji obrok svojih vlog. Po vesteh ameriških listov je skoro z gotovostjo računati, da ne bo noben vlagatelj oškodovan.

DOPISI

GORJE PRI BLEDU. Draga «Domovina», nabralo se je polno novic, zato ti jih pošiljamo. Na koncu preteklega leta smo imeli dva vloma. Celo ponarejalci 20 Din srebrnikov so bili zasačeni. Narava ima letošnjo zimo kaj čudne igre. Meseca decembra smo napravili šele steljo in nekdo je dobil gabrovo in buhovo vejico zeleno. Cvetele so pomladne cvetice. Celo zvončki so prisilili iz zemlje. Zdaj, ko je čas, da bi imeli debelejšo snežno odejo, pa imamo nekaj centimetrov snega. Zato imajo vozniki lesa iz državnih gozdov in Poklju-

Gugo Salus:

Pisarski doktor

Seveda je že bila izvedela za odpoved doktorja Wilhelma v bolniški kuhinji, kjer se zbirajo strežnice iz vseh hišnih oddelkov in si sporočajo najvažnejše novice. Bilo ji je zelo žal, da mora dobri, vrli doktor Wilhelm prav zdaj proč, ko se je začelo med njima nekaj plesti, kajti razume se, da je opazila zelo jasno, da ji je doktor naklonjen, na svoj način seveda. Občutila je čuvstvo prave hvaležnosti in spoštovanja do preprostega človeka, ki je tako prijazno govoril z njo, prav nič zapovedujoče kakor drugi, s katerimi je že bila imela opravka. Rekla pa ni ničesar, ko je prišla po album, gledala je samo z resničnim zaupanjem cvetlice in pesem, kar je bil narisal v album; hotela mu je nekaj reči, zahvalo za njegovo dobrohotnost in zlasti lepo zahvalo za risbo v njeni knjigi. Premišljala je trenutek, kako naj bi vse to povedala, potem pa je nenadno zgrabila Wilhelmove roko in jo poljubila.

«Zofija,» je dejal, «kaj pa delate? Kdo bi neki moškemu poljubljaj roko! To vendar ne gre!»

Ko ga je pogledala z očmi, polnimi naglo tekočih solz, je prijel njeno roko. «Potem vam moram torej vrniti poljub!» je dejal.

Ali Zofija mu je umaknila svojo rdečo roko: «Dajte mi rajši pravi poljub!» Prijela ga je enostavno z obema rokama za glavo in pritisnila mu na poljub na njegove prestrašene in drhteče ust-

nice, poljub, kakršnega še ni nikdar dobil v svojem življenju.

In potem ji je obširno pripovedoval o izpremembi, ki se pripravlja v njegovem življenju. Poslušala ga je sočutno. Ko je odšla, ga je vprašala, kdaj namerava odpotovati. Rada bi ga še enkrat videla.

«V dveh, treh dneh,» je dejal, «tako ko pride iz Trsta obvestilo, odpotujem.»

5.

Zofija je morala priti že drugega dne; tako naglo je bilo delovalo profesorjevo priporočilo. Kot izseljenec na obrežju daljnega morja je sedel doktor Wilhelm na svojem zaklenjenem kovčegu v svoji sobi, spal je bil predzadnjo noč v svoji priljubljeni samostanski sobici, poslovil se je že bil od svojega oddelka, od profesorja, od tovarišev, od strežnic in od svojih bolnikov, jutri mora oditi. Popoldne je šel še enkrat v mesto, poslovil se je od prijateljewe obitelji in potem je kupil Zofiji Endovi za spomin majhno zapestnico, če pride danes k njemu. In tako jo je pričakoval s trepetajočim srcem. Slednjič, ko si je bil že davno prižgal luč v svoji sobi, je potrkalo previdno, in že je stala Zofija pri vratih.

«Tukaj sem,» je dejala. «Pa je hitro šlo!»

Pogledala je doktorja z žalostnimi očmi, ki so se bleščale zopet tako vlažno in svetlo, tako polne zaupanja, da je moral vzdihniti. Potegnil jo je k sebi na kovčeg in tako sta sedela držeča se za

roke in tesno stisnjena drug k drugemu; objeti je moral z roko njeno telo da je imela prostor na kovčegu. Pritisnila se je toplo in tesno ob njegovo stran in rekla: «Tako rada vam bi želela srečo k novemu nameščenju, a vendar mi je žal, da odidete. Imam pa vsaj lepo pesem od vas v albumu...»

Mislila je, da ji je on sam spesnil tistih nekaj vrst; prav nič ni mislila na to, da si je tisto pesem izmislil neki čisto tuj človek, kajti on, doktor Wilhelm, ji je bil vendar to napisal. Izgovarjala je tiste besede in Wilhelm jo je poslušal in kimal resno z glavo.

«Da, da,» je zavzdihnil, «to je res! To mora biti res!»

Potem je potegnil iz žepa škatlico, ki jo je bil kupil za Zofijo Endovo, jo odprl in zaprosil Zofijo, naj vzame to malo darilo od njega in naj ga nosi za spomin od njega.

«Moj Bog, nikar,» je rekla Zofija Endova čisto zmedena, «to ne sme biti, da me še obdarite, ko sem vam itak toliko hvale dolžna! Kaj vam pa lahko dam za to?»

To pa je bilo vprašanje, na katero je sama odgovorila. Vzela je iz žepa svojo fotografijo, zavito v moder papir, in jo dala Wilhelmu, ki je stopil k mizi, da bi si jo ogledal pri luči. Zofija je stala poleg njega, ob njegovi rami je gledala na podobno in v njegov obraz, ali mu njena fotografija tudi res ugaja. Njej je namreč napravljala slika neskončno veselje; tako lepa in skoro odlična se je videla sebi.

ke slab zaslužek. Sneg tudi zelo pogrešajo smučarji. Za božič je bilo na Mrzlem studencu vse polno smučarjev, največ Hrvatov. Mrzli studenec je postal eno najbolj priljubljenih izletnih točk v okolici Bleda. — Sokol gradi dom v Spodnjih Gorjah. Želimo, da bi bil čimprej dograjen. Jasno je, da se je tudi pri nas čitala škofovska okrožnica glede Sokolstva. Odgovarjamo samo, da nismo prav nič izgubili poguma.

GORNJI LOGATEC. Kdo ne pozna župana gospoda Miroslava Pupisa iz Gornjega Logateca in starosta delavnega domačega Sokola. Menda ni Notranjca, ki bi ne poznal njega kot eno najtrdnjših naprednih in sokolskih korenin, ki županuje Gorenjemu Logatcu že deseto leto in tudi starosta Sokola je že deseto leto. Ta naš jubilat je praznoval pred nekaj dnevi 50letnico svojega življenja in se srečal z Abrahamom. Vseh njegovih zaslug, ki jih ima predvsem za Gornji Logatec, ni mogoče v kratkem očitati. Poudarjamo le, da je pri vsem svojem javnem delu nesebičen, iskren do vsakogar in splošno priljubljen. Politično je bil vedno v prvih vrstah naših podeželskih boriteljev za napredno misel in njegova občina ga je večkrat izvolila za svojega župana brez vsake protikandidatne liste. Zdaj je tudi predsednik krajevne organizacije JRKD. Zavednost Gornje-logatčanov je v veliki meri njegova zasluga, ker je bil vedno neustrašljiv borec. Kot Sokol je prvi med prvimi. Kot starosta je žrtvoval mnogo dela in truda, poleg tega pa tudi materialno za napredek društva, predvsem za Sokolski dom, ki je pravo žarišče in zatočišče vseh zavednih občanov. K njegovemu petdesetletnemu jubileju tudi naše najiskrenejše čestitke! Na mnoga leta!

LOŽKA DOLINA. Krajevna organizacija JRKD za občino Stari trg bo imela prvi redni občni zbor prvo nedeljo v februarju. Naprosili smo tudi gospoda poslanca, da se zbora po možnosti udeleži.

MALA NEDELJA. Zbor sokolske čete se je vršil v nedeljo 8. t. m. ob veliki udeležbi članstva. Otvoril ga je starosta br. Ivan Čeh s pozdravnim govorom, v katerem je še posebej pozdravil neumornega četrtega referenta br. Pušenjaka iz Ljutomeru. Nato so sledila poročila posameznih funkcionarjev. Iz poročil je razvidno, da je štela četa ob koncu leta 1932. 112 članov in 70 otrok. Imela je 15 rednih odborovih sej. Delovala je na telovadnem in prosvetnem polju. Priredila je pet akademij in proslav in tri telovadne nastope. Člani pa so sodelovali tudi pri telovadnih nastopih v Ljutomeru, Križevcih in Gornji Radgoni in

se udeležili štafetnega teka. Z lastno godbo na pihala, ki je obenem okrožna godba, je nastopala doma in pri nastopih bratskih društev v okrožju. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da ima mlada sokolska četa, ki je bila ustanovljena šele pred enim letom, kljub temu, da si je nabavila nov drog, bradljo, blazino in še druge potrebščine, nad 700 Din čistega preostanka. Ob sklepu občnega zbora je brat starosta pozival vse k vztrajnemu delu v čim večji razmah in procvit čete.

SEVNICA OB SAVI. Sokol priredi v nedeljo 22. t. m. ob 15. uri v Sokolskem domu poučno filmsko predavanje «Kako ostanem zdrav». Pri predavanju filma bo predaval zdravnik gospod dr. Turk. Vstop vsakomur prost.

SOVODENJ. (Smrtna kosa.) Po daljši mučni bolezni je umrla 8. t. m. gospa Katarina Frelihova, rojena Povšičeva. Pogreb se je vršil 10. t. m. dopoldne ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev, kar priča, da je bila povsod priljubljena in spoštovana. Naj v miru počiva!

SV. ANA V SLOVENSKEH GORICAH. Minila jesen je prinesla našim kmetovalcem vsaj malo olajšanja s tem, da nas je obdarila s sadno letino in so posamezni sadjarji spravili sadje v denar, da so lahko poplačali vsaj davke. Sedaj šele spoznava ljudstvo, kako važna gospodarska panoga je sadjarstvo in da se bo ta panoga morala bolj upoštevati. To se tudi v zadnjih letih v hvale vredni meri kaže. Naši izvozniki so se zelo pohvalno izrazili o kakovosti našega sadja, kar bo še povečalo zanimanje za sadjarstvo in gospodarstvo sploh. Pod okriljem kmetijske nadaljevalne šole so se organizirala skupna poslušanja kmetijskih radijskih predavanj iz Ljubljane vsako nedeljo in praznik. Udeležba je prav mnogoštevilna. Večkrat posluša nad 100 kmetovalcev. Radio je dal v ta namen na razpolago tukajšnji šolski upravitelj. — Pa tudi društveno delo ne počiva zdaj pozimi. Naša sokolska mladina se pridno udejstvuje. Decembra je imela naša sokolska četa več prireditev. Na večer pred praznikom narodnega uedinjenja je priredila skupno z vrlim gasilnim društvom baklado. Na dan 1. decembra je bila slavnostna služba božja, nato pa šolska in sokolska proslava v šoli s sodelovanjem sokolske dece in članstva. Sokolska družina je bila na Miklavžev večer obdarovana z lepimi darili. Sokoliči so sami uprizorili Miklavžev nastop. Dne 11. decembra so nastopili naši Sokoli z Molierovo komedijo «Namišljeni bolnik». Vsi so svoje vloge prav do-

bro rešili in povzročili mnogo smeha. Zal, šolski razred ni pripraven za gledališke predstave, ker je pretesen. Društveni dom, kjer je do sedaj smel uprizarjati Sokol svoje igre, iz nerazumljivega vzroka ni več na razpolago. — V pustnem času se bomo še gotovo videli na gledališkem odru, saj se namerava uprizoriti igra v prid našega gasilnega društva, ki ima še majhen dolg na motorni brizgalni.

DOMAČE NOVOSTI

* **Izpopolnitev naše obrtniške organizacije.** Te dni so se zbrali v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani pod predsedstvom predsednika pripravljalnega okrožnega odbora obrtniških združenj g. Filipa Pristova člani tega odbora k svoji prvi seji. Bansko upravo je zastopal tajnik g. Fran Sink, Zbornico za TOI pa podpredsenik in načelnik obrtnega odseka gospod Josip Rebek in tajnik g. dr. Josip Pretnar. Po pozdravu je predsednik g. Pristou izrazil zadovoljstvo, da more otvoriti prvo sejo toliko pričakovanega okrožnega odbora obrtniških združenj, ki bo izredno važna vez med obrtniškim združenji kakor tudi prepotreben posredovalni organ med združenji, zbornico in oblastvi. Ministrska uredba, s katero je postavljen temelj temu okrožnemu odboru, daje možnost najširšega uveljavljanja in zastopstva obrtniških koristi. Za njim je povzel besedo banski tajnik g. Sink, ki je v imenu banske uprave pozdravil prvo zasedanje okrožnega odbora, pojasnil splošen položaj obrti v dravski banovini in prizadevanje banske uprave za čim povoljnjšo rešitev raznih obrtniških teženj ter je izrazil željo, naj bi okrožni odbor zvesto služil svojemu namenu in da bi nemoteno vršil svojo važno in veliko nalogo. Tako njegov stvarni govor kakor tudi govor podpredsednika Zbornice za TOI g. Josipa Rebeka, ki je želel odboru uspešnega dela in je obljubil vso svojo pomoč, so navzočni sprejeli z velikim odobravanjem. Sledilo je čitanje pravil, ki so bila z nekaterimi bistvenimi izpremembami sprejeta, nato pa je obširno poročal g. Josip Rebek o nameravanem obveznem socialnem zavarovanju mojstrov, ki je določeno po novem obrtnem zakonu. Sledila so poročila o akciji proti šušmarjem, o davku in davčnih izterjavanjih ter je bil sprejet tudi važen sklep, ki zahteva razsrediščenje socialnega zavarovanja. O teh zadnjih vprašanjih se je razvila

«Ali vam je prav, če vam dam fotografijo?» je vprašala molčečega.

«Prav drago mi je!» je rekel. «Zeel sem si vaše slike, ki mi bo na morju ljub spomin.»

In s tem, da je izrekel besedi «na morju», je postalo šele obema jasno, da mora Wilhelm daleč, daleč proč, morda nevarni prihodnosti nasproti.

«Na morju,» je ponovila, «se vam pač menda ne bo kaj zlega pripetilo...»

Zasmejal se je: «Kaj se mi pa naj zgodi?» Saj imam vašo sliko, ki bo že pazila na mene!»

Gledal ji je dolgo, dolgo v blesteče se oči, kakor bi si hotel baš njene oči še prav globoko vtisniti v spomin, in nato je napravil vendar nekaj nespametnega: ugasnil je svetilko, kakor da bi v skromnem mesečnem svitu, ki je trepetal od okna, laže videl njene oči...

Mesec je sijal na bolniška dvorišča, gledal je v bolniške dvorane, v katerih so se poškodovanci zvižjali v bolečinah, operiranci upali na ozdravljenje ali vroče molili, da bi jih Bog rešil trpljenja, gledal je na bolnike, ki so strmeli pred sebe z velikimi, vprašujočimi očmi ali kot otroci mirno dihaajoči sanjali o povratku k svojim dragim, na postelje, na katerih so se ljudje borili s smrtjo ali že bili prestali umiranje. Mesec je hotel pogledati tudi v sobo doktorja Wilhelma, a njegovi žarki niso segali dalje kakor korak od okna in niso mogli razsvetliti teme, ki je napolnjevala nekdanjo samostansko sobičo. Tedaj je odnehal in se skrtil za bel oblaček.

Drugo jutro se je doktor Wilhelm odpeljal proti jugu...

6.

Ze dobrih pet let se vozi doktor Wilhelm po morju. Postal je med vedno menjajočimi se zdravnik Lloyda že davno zopet železna stanovitnost; kajti mladi doktorji smatrajo službo ladijskega zdravnika samo kot prehodno, preden stopijo v dobičkonosnejšo prakso; morda se hočejo malo odpočiti po dovršenih študijah in vendar pri tem nekaj zaslužiti, ali pa hočejo videti še tuje dežele in tuje narode, preden se naselijo v kakšnem majhnem podeželskem mestu ali v kakšni industrijski vasi.

Doktor Wilhelm v svoji kajuti ne doživi ničesar in noče ničesar doživeti. Naj reže hrbet bolj ali manj ponosnega parnika morske valove, naj se menjujejo potniki in njihove nošnje, naj se pojavijo iz modrega morja tuje obrežje kakšnega vzhodnega pristaniškega mesta s svojimi čudnimi ljudmi, doktor Wilhelm sedi mirno v svoji kabini pri pisalni mizi in piše. Vedno je zaposlen: piše poročila na ravnateljstvo, piše statistike in tabele o oskrbi ladijskega moštva, odvzema oficirjem njihova dela in piše in piše. Njegova kajuta mu je kot sobica v bolnišnici; komaj opazi razliko, samo da je ta še mnogo ožja, p. on ne potrebuje mnogo prostora za svoj študentovski kovčeg in na navadni mizi, ki je njegova pisalna miza, si zna vse lepo urediti, tako da se komaj še spomni svoje mize v bolnišnici. Postal je v teku let malo

obilen, hoja povzročila težkoče njegovemu negibljivemu kolenu, kadar gre na suho, njegov obraz je rjav in polna brada ga okroža, kar mu daje malce tuj izraz.

Prve mesece svoje službe kot ladijski zdravnik jen tudi on v tujih pristaniških redno pohajal na kopno, tako v Neapolju in Tunisu, na Ceylonu in Kitajskem. Stopal je po ozkih ulicah pristaniških mest in opazoval strmé čudne navade tujih ljudi, ali vedno se je zopet kmalu vrnil v svojo tesno kajuto. Tujina s svojim glasnim vrvenjem in prerivanjem ni imela zanj pomena.

V Trstu, kjer so njegovi zdravniški tovariši po večini imeli svoje sobe, v katere so se radi vračali po dovršenih voznjah in kjer so shranjevali svoje reči, se je redkokdaj zadrževal dalje časa. Če je bil kdaj prisiljen ostati v Trstu, je samoval za tisti čas v sobi kakšnega drugega ladijskega zdravnika in dobival potem od ravnateljstva vedno kakšne pisarske posle, ki so ga zadostno zaposlovali.

Kmalu po nastopu svoje nove službe si je bil kupil italijansko slovnico, ki jo je zelo temeljito predelal, napravil si iz nje izpiske in prepisal prestave navadnih beril v posebne zvezke.

(Dalje prihodnjič.)

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

obširna razprava, ki je dala dovolj gradiva okrog nemu odboru za takojšnje delo in ukrepe.

* **Shodi poslanca Spindlerja.** Narodni poslanec g. Vekoslav Spindler se je minili teden več dni mudil v šmarskem srezu. V torek 10. t. m. je imel dopoldne shod v Stopercih, kjer se je v tamošnji šoli zbralo več sto ljudi. Po izčrpnem poročilu poslanca se je vršila razprava o raznih vprašanjih, zlasti tudi o vprašanju nove občine. Istega dne popoldne se je vršil velik zbor v Zetalah, kjer se je zlasti tudi razpravljalo o prehrani prebivalstva, ki ga je tamkaj suša hudo prizadela. V sredo popoldne je bilo zborovanje pri Brezinški v Rogatcu. Udeležili so se ga po večini obrtniki in uradniki iz Rogatea, po odposlancih pa sta bili zastopani tudi občini Donačka gora in Sv. Rok. V petek 13. t. m. dopoldne se je zbralo pri Stipčiču v Zibiki nad sto občanov iz Zibike, Tinskega in Roginske gore. Po poročilu g. narodnega poslanca je poročal tudi še član sreskega kmetijskega odpora g. Otorepec o proračunu in načrtih za delo v tekočem letu. Vršila se je tudi razprava o načrtu za zločilec občin po novem občinskem zakonu. Istega dne popoldne je bil pri Pungertku pri Sv. Štefanu velik shod občanov in občanek iz štefanske občine. Tu je bila zlasti burna razprava o vprašanju štefanske občine in so bili sprejeti zadevni predloži, ki bodo izročeni političnemu oblastvu.

* **Prva letošnja dražba «Divje kože»** bo 23. t. m. v prostorih Ljubljanskega velesejma, kamor naj se pošilja vsa kožuovina. Čim več blaga se bo zbralo in čim boljša bo njegova povprečna kakovost, tem bolj bo «Divji hoži» mogoče vzdržati cene, ki jih bo določil svetovni trg. Tisti trgovci, ki jim gre za večjo količino in navadno plačujejo po svetovnih cenah, bodo prihajali na naše dražbe le takrat, kadar jim bomo lahko nudili mnogo dobrega blaga. Zato naj nihče ne prodaja na svojo roko, ampak le po lovsko-prodajni organizaciji «Divje kože», Ljubljana, velesejem.

* **Tombole in srečolovi.** Banska uprava v Ljubljani opozarja vsa ona društva in osebe, ki vlagajo prošnje za prireditve tombol, srečolovov in temu sličnega, da se je po členu 12., točka 3., zakona o naknadnih in izrednih kreditih k državnemu proračunu za leto 1932./1933. tarifna postavka 99. povišala od dosedanjih 25 na 50 Din.

* **Cepljenje proti griži in škrlatinki.** Higijenski zavod v Ljubljani je v zadnjih mesecih cepil proti škrlatinki v kočevskem okraju nad 600 otrok, proti griži pa v črnomeljškem, novomeškem in prevaljskem srezu nad 2000 oseb. Griža je po cepljenju povsod prenehal.

* **Godbeno društvo «Slavček»** pri Sv. Miklavžu pri Ormožu priredi v nedeljo 23. t. m. po večernih v dvorani pri Sv. Miklavžu I. pevsko-godbeni koncert z naslednjim sporedom: 1.) V dunajskem gczdu, koračnica; 2.) Sijaj solncece, narodna, moški zbor; 3.) Moja kraljična, uvertura; 4.) U boj, moški zbor; 5.) Živeti in ljubiti, koncertni valček; 6.) Tajnosti srca, uvertura; 7.) Naša zvezda, moški zbor; 8.) V tihem dolu, koncertni valček; 9.) V mraku sniva..., moški zbor; 10.) Kapitan Rimek, koračnica. Vstopnina 2 in 4 Din. K obilnemu posetu vabi «Slavček».

* **Samomor družinskega očeta.** Te dni so našli ob plotu pri mostičku na ovinku ceste na Lavi pri Celju obešenega 32letnega brezposelnega oženjenega delavca Antona Žerjava iz Čreta, očeta dveh otrok. Žerjav je privezal svoj pas na plot in si ga zadrnil okrog vratu. Našli so ga klečečega, otrple roke pa je imel v žepu.

* **Času primerno.** Zaradi pomanjkanja gotovine se je tvrdka A. & E. Skaberne v Ljubljani odločila sprejemati v plačilo tudi hranilne knjižice. Glej današnji oglas!

* **Usodna stava.** V Dobrunjah so v soboto ponoči popivali fantje. Pa sta si izmislila 23letni pleskarski pomočnik Rudolf Šimenc in 20letni mesar Josip Anžič, da bi se z motorjem peljala v Ljubljana. Sklenila sta stavo, da bosta za vožnjo iz Sostrega v Ljubljano in nazaj v Sostro potrebovala največ 7 minut. Res sta tvegala vožnjo in

v peklenem diru sta jo okrog 3. ure zjutraj ubrala proti Ljubljani in nato nazaj v Sostro. Vožnja je kljub vsej brzini potekla dokaj srečno. Ko sta pa zavozila v cilj, je Anžič, ki je šofiral, zavozil v občestni kamen. Sunek je bil tako silovit, da je Šimenc vrglo kakih 10 m visoko v hrib, kjer je samo zajčal in obležal, Anžič pa je z razbitim motorjem vred nezavesten obležal na cesti. Ob 4. uri zjutraj je bila o nesreči obveščena ljubljanska reševalna postaja, ki je oba ponesrečena vozača prepeljala v bolnico. Tam so ugotovili poleg vidnih zunanjih tudi hude notranje poškodbe.

* **Založna mlade služkinje.** V stanovanju trgovca g. Zoreta v Ljubljani so našli zastrupljeno služkinjo 24letno Anico Plevnikovo. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti nesrečna Anica, ki je najbrž vso noč vdihavala strupeni plin, je bila že mrtva. Vzrok samomora ni znan.

* **Prva žrtev zime.** Iz Loža pišejo: Četudi imamo letos izredno milo zimo, vendar je zahtevala v našem kraju prvo smrtno žrtev. V ponedeljek 9. t. m. se je vršil v vasi Zirovnici živinski in kramarski sejem, kamor je šel s svojo ženo tudi posestnik Jakob Perušek iz Podcerkve. Namenil se je kupiti kravo. Kupčija je bila kmalu storjena in žena se je takoj popoldne s kravo odpravila domov, moža pa je še pustila na sejmu, ker je imel tam več opravkov. Perušek je stopil še malo v krčmo in se šele v temi odpravil proti domu. V Vrtačni dolini blizu vasi Klancev se je menda hotel odpočiti in se je vlegel za grm. Noč je bila meglena, pritisnil je občuten mraz. Perušek pa je bil slabo oblečen. V torek zjutraj se je napotil neki posestnik iz Podcerkve v svoj gozd v Vrtačno dolino po drva. Ves presenečen je našel Peruška zmrzlega.

* **Velik nočni požar.** Te dni zjutraj je nastal velik požar v delavnici mariborske tovarne «Iris», ki izdeluje medeninaste izdelke in zrcala. Njeni objekti stoje na Zrkovski cesti na Pobrežju. Ker je bila v delavnica velika zaloga lesenih zabojev, se je požar seveda zelo naglo razširil. O požaru so bili najprej obveščeni pobreški gasilci, ki so bili že v nekaj minutah v tovarni ter so takoj pričeli gasiti. Kmalu za njimi so prispeli tudi gasilci iz mesta. Posrečilo se jim je ogenj omejiti in rešiti vsaj dragocene stroje, ki so bili v nevarnosti, da jih ogenj uniči. Kljub temu pa je škoda precejšnja, ker je delavnica pogorela skoro do tal. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

* **Smrtna nesreča pri podiranju drevja.** V kočevskih gozdnih so drvarji podirali bukve. Pri tem se je mogočna bukev zrušila na delavca Rudeta Bučarja ter ga na mestu ubila.

* **Na lovu je po nesreči ustrelil prijatelja.** Ker je bil sneg prav pripraven za sled, so se odpravili v ponedeljek 9. t. m. v Spodnji Davči v Zali pod Blegošem lovci na lov na srnjake brez psov samo s priganjači. Pa je zagledal mladi lovec Jože Torkar iz Zale, da se je za streljaj proč od njega za zasneženo smrekico nekaj gibalo. V trdnem prepričanju, da je bila tam divjad, je pomeril in sprožil. Ko je pribitil na mesto, je videl svojega sosedo ležečega v snegu, ki mu je na vratu iz žile odvodnice tekla v curkih kri. Ubogi obstreljeni priganjač Peter Zlatoper iz Davče je kmalu izkrvavel in umrl. Nesrečni strelce Jože Torkar se je šel ves obupan sam javit orožnikom v Zeleznike.

* **Pogreša se 13letna učenka ptujske meščanske šole Ana Širčeva,** hči usnjarskega pomočnika. Zadnjikrat so jo videli 4. t. m., ko je hodila zvečer po hišah prosit za prenočišče in pravila, da je prišla od Sv. Urbana v mesto po zdravilo za bolno mater. Zglasila se je tudi pri rodbini Kalbovi na Trubarjevi cesti. Ker je bila ura že 22., so se je usnili in ji dali prenočišče in večerjo. Naslednjega dne so ji dali zajtrk. Za vse usluge pa jim je ukradla zlato zapestnico. Mladenka se je napotila v smeri proti Sv. Urbanu. Oblečena je bila v siv plašč in na glavi je imela zeleno kapo.

* **Avtobusna nesreča v Medlogu pred sodiščem.** Dne 9. decembra leta 1931. se je pripetila znana avtobusna nesreča v Medlogu pri Celju, ki

je imela za posledico 13 mrtvih. Pred časom se je že vršila pri celjskem okrognem sodišču razprava proti šoferju, ki je vozil takrat mestni avtobus in je bil takrat obsojen na tri mesece zapora. Posamezniki, poškodovani pri tej avtobusni nesreči, kakor tudi njihovi sorodniki, so vložili pri celjskem okrognem sodišču tožbe za povračilo škode in vzdrževalnine. Vseh tožb je bilo 24. Mestno občino celjsko zastopa g. dr. Kalan, poškodovance pa med drugimi gospodje dr. Božič, dr. Hrašovec, dr. Hodžar, dr. Ogrizek in še nekateri drugi odvetniki. Dve tožbi sta že pravnomočni. Dne 24. decembra lani je okrogno sodišče v Celju izreklo tri sodbe. Terezija Svetova, posestnica na Malem vrhu pri Globckem je vložila zoper mestno občino celjsko in šoferja tožbo na plačilo pogrebniških stroškov v znesku 7800 Din, katere stroške je imela zaradi tega, ker je morala oskrbeti pogreb po svojem možu Antonu Svetu, ki se je ob priliki nezgode smrtno ponesrečil. Obenem je vložila tudi tožbo na plačilo vzdrževalnine mesečno po 1500 Din. Okrogno sodišče v Celju ji je priznalo vse pogrebne stroške in mesečno preživnino 800 Din, češ, da smatra ta znesek za primeren za vzdrževanje žene po smrti moža in da je verjetno žena za ta znesek oškodovana. Istega dne je okrogno sodišče v Celju tudi izvršilo razsodbo v pravdni zadevi nedoletnih otrok Stanke, Ivana in Vide Zupančičevih, ki so vložili tožbo po očetu Ivanu Zupanču, rudarju v Megajnicah. Otroci so vložili zoper mestno občino celjsko in šoferja Bučarja tožbo za plačilo mesečne vzdrževalnine, vsak na 300 Din. V tožbi trdijo, da jih je mati vzdrževala s tem, ker je imela gostilno in na hrani delavce in da so za ta znesek oškodovani, ker se je mati ob priliki avtobusne nesreče ponesrečila in za dobljenimi poškodbami umrla. Okrogno sodišče je razsodilo, da je mestna občina celjska vzajemno s šoferjem Bučarjem dolžna plačevati za vsakega otroka mesečno 150 Din vzdrževalnine. Ti dve sodbi sta postali že pravnomočni, ker se niti mestna občina celjska niti tožniki zoper sodbo niso pritožili. Sledijo še razprave.

* **Nevaren strel v roko.** Nedavno so šli lovci iz Podstenje nad Poljanami na lov na lisice. Kmečki fant Zamida pa je ravnal s puško tako neprevidno in nespretno, da se mu je medtem, ko je hotel obesiti na neko vejo, sprožila in mu je šel ves strel v roko. Nevarno ranjenega so hitro odpeljali k zdravniku dr. Konvalinki v Dolenjskih Toplicah, ki je ponesrečenca obvezal in odredil njegov prevoz v bolnišnico v Kandiji.

* **Zločin pred dvema letoma.** Pred dvema letoma je postal v Spodnjih Kuršincih v ormoškem okraju posestnikov sin Franc Štuhec žrtev zavratnega zločina. Dobil je dva smrtonosna strela v hrbet, ki sta mu končala mlado življenje. Za njegovim morilcem je oblastvo dolgo zaman stikalo. Zločin pa je sedaj pojasnjen. Oblastva so že poleti zasledovala Josipa Pravička iz Budišlavce, ki je osumljen omenjenega zločina. Pravička so izsledili v Zagrebu in te dni je stal pred velikim senatom mariborskega okrognega sodišča. Obtožnica slika izvršitev dejanja tako-le: Dne 17. januarja ob 11. ponoči je nekdo potrkal na okno posestnika Kšeje v Kuršincih. Ko je gospodar odprl vrata, se je opotekel v sobo Štuhec Franc ter povedal, da so ga obstrelili. Imel je vsa prsa okrvavljena. Ranjenca so položili na posteljo in pozvali njegovega očeta in zdravnika. Očetu je sin povedal, da so ga obstrelili Pravičkovi fantje. Štuheca so na odredbo zdravnika prepeljali v ormoško bolnišnico, kjer je naslednjega dne umrl. Tudi v bolnišnici je izpovedal, da so streljali nanj Pravičkovi. Na podlagi izpovedb pokojnika se je pričela preiskava, ki pa je bila zelo otežkočena, ker so pri Pravičkovih trije bratje. Najprej so osumili Franca Pravička, ki je bil pripeljan v preiskovalni zapor v Maribor. Preiskava je ugotovila, da je bil pokojni obstreljen v bližini posestnika Tuša, kamor je zahajal zaradi domače hčerke. Ker pa je pred Štuhecem iz istega vzroka zahajal k Tušovim Franc Praviček, je bil sum kolikor toliko upravičen. Vendar se je preiskava ustavila na izjavi staršev

Franca Pravičeka, ki so trdili, da so bili vsi trije sinovi v kritični noči doma v postelji. Franc Praviček je bil nato izpuščen iz zapora. Kazalo je, da bo zločin zapadel pozabljenju, toda meseca julija so izvedeli orožniki od posestnice Marije Mihaličeve, da je dejanje izvršil obtoženec Josip Praviček. Na veselici, ki se je vršila dan po zločinu, ji je obtoženec zaupal to skrivnost ter jo prosil, naj jo obrani zase. Ves' jo je pa preveč težila in ga je izdala. Obtoženec pa je dejanje dosledno tajil ter se opiral na izpoved staršev, ki so trdili, da je bil v kritični noči doma, medtem ko so zopet zatrjevale druge priče, da so bili vsi trije Pravičkovi 17. januarja zvečer zdoma. Praviček je bil obsojen na 26 let težke ječe, na trajno izgubo državljanjskih pravic in na 2500 Din bolniških in pogrebnih stroškov za pokojnikom.

* **Prevarana ljubezen.** V Šolski ulici v Novem mestu se je pred meseci nastanila okrog 40letna bivša služkinja Antonija Slakova, po rodu s Potovega vrha, ki je bila prej tudi dalje časa zaposlena v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji. Pred letom dni pa se je seznanila z nekim mladeničem, ki ga je denarno podpirala, ker ji je izjavil, da bo po vojaški službi prevzel precej lepo posestvo in se z njo oženil. Pred kratkim pa je Slakova zvedela, da so fantove navedbe neresnične in da nima pričakovati nikake dediščine. Še bolj mučno je bilo zanjo dejstvo, da je bila že v šestem mesecu nosečnosti in da se je je začel njen izvoljenec izogibati. Ko je te dni prišla po opravkih v mesto njena sestra Marija, poročena Lukšičeva iz Brusnic, je hotela posetiti tudi sestro, a je zvedela, da že nekaj dni ni o njej nikakega sledu. Sestro so navdale zle slutnje ter je zadevo prijavila orožništvu. Orožniki so nato preiskali stanovanje ter našli med drugim dvoje pisem, naslovljenih na njenega izvoljenca, v katerih mu očita, da jo je spravil v sramoto, čeprav je izdala zanj že lepe denarje. Sporoča mu tudi, da bo šla v smrt. Splošno mislijo, da je to svojo namero tudi izvršila in da je najbrže šla v Krko. Preiskava se v tej smeri nadaljuje.

* **Vlom.** V noči na 10. t. m. je bilo vlomljeno v hišo posestnice Berte Lampretove v Rodnem vrhu v Halozah. Vlomilci so odnesli vso posteljno in drugo perilo kakor tudi vso obleko in še več drugih reči, da je škoda prav znatna. Orožniki iz Podlehnika pod vodstvom narednika g. Lončarja si prizadevajo priti vlomilcem na sled.

* **Čudna usoda novorojenčka.** Ze 21. decembra se je raznesla po vasi Jagnjenici vest, da je 18letna neomožena Helena povila nezakonsko dete, ga zadržala in nekje zakopala. Drugi dan je bila pri banovinskem zdravniku v Radečah, ki je ugotovil, da je moral biti otrok dončen, kar pa je dekle odločno tajilo. Orožništvo pod vodstvom komandirja g. Ciglarja je šlo na poizvedovanje. Dne 29. decembra pa je Helena prinesla orožnikom zdravo dete in trdila, da ga je rodila v vlakcu med postajama Laškim in Celjem. Vsem njenim čudnim navedbam pa radeški orožniki niso verjeli, ampak so nadaljevali svoja poizvedovanja. Ugotovili so, da je Helena vzela otroka v porodnišnici v Celju od neke živčno bolne ženske, da bi s tem zabilasala sled detomora. Ponovna zasliševanja so rodila uspeh. Ko je Helena spoznala, da ne more več tajiti, je te dni priznala svojemu fantu, da je otroka zakopala v gozdu. Fant je šel izkopati trupelce in ga prinesel banovinskemu zdravniku dr. Matku, ki je izvršil raztelesenje in ugotovil, da se je otrok ženskega spola rodil živ, a je zaradi izkravitve skozi popkovo vno umrl.

* **Ljubavna založnja.** 39letni splavar Anton Sršen iz Boča pri Selnici in njegova 13 let mlajša žena Teza sta se poročila pred osmimi leti. Njun zakon je bil sprva prav srečen, čeprav nista imela otrok. Oba sta pridno delala in sta si tudi pribrabila 50.000 Din, ki sta jih naložila v hranilnico. Njuna zakonska sreča bi ostala najbrže neporušena, da se ni v njuno življenje preteklo jesen vmešal neki hlapec iz Selnice. Ta je znal Sršenovi ženi tako govoriti na srce, da se je res-

no zaljubila vanj. Hlapca je seznanila tudi z možem, ki ni prav ničesar sum'l in življenje vseh treh je potekalo prav lepo in enakomerno. Toda naenkrat je prišla nesreča. Predzadnje sredo je na nepojasnjen način dobil Sršen v roke pismo, ki ga je pisala njegova žena, hlapcu. V pismu, v katerem je obsipala ljubčka z najnežnejšimi izrazi, ga je obenem prosila, naj vendar že vsemu napravi enkrat konec, ker ne more več živeti z možem. Izpolni naj obljubo in pobegne z njo v svet. Sršen, ki je po tolikih letih nenadno videl porušeno vso svojo dolgoletno zakonsko srečo, se je s težavo premagoval. Zasnoval je strašen načrt in ga tudi izvršil. Odšel je v Maribor, si kupil samokres in se vrnil domov. Mimogrede je obiskal hlapčevu gospodinjjo in jo vprašal po hlapcu, rušilecu svoje sreče. Najbrže je hotel tudi z njim obračunati. Hlapca pa k sreči ni bilo doma. V petek dopoldne je Sršen odšel po opravkih zdoma. Žena, ki ni slutila, da mož ve vso zadevo, je odnesla k bližnjemu sosedu Gradišniku knjigo, ki si jo je bila tam pred dnevi izposodila. Čez pol ure je prišel tudi mož za njo, češ, da jo nekdo išče in čaka doma. Žena mu je takoj sledila. Ko pa sta bila kakih 800 korakov od Gradišnikove hiše na robu globoke grape, je Sršen nenadno potegnil iz žepa samokres in oddal tri zaporedne strele na ženo. Srševa se je zgrudila. Na tleh ležeča je še moža prosila pomoči, a ji je Sršen pognal še eno kroglo v glavo. Nesrečna žena se je zvalila v približno 30 m globoko grapo. Nato je Sršen naperil samokres proti sebi in sprožil. Krogla pa je zgrešila srce, zato si je pognal drugo kroglo v čelo. Tudi on je padel v grapo, kjer je obležal poleg žene. Tam so oba našli sosede, ki so ženo z nekim osebnim avtom prepeljali v mariborsko bolnišnico, a moža je prepeljal v bolnišnico reševalni avto mariborske postaje. Mož je umrl, a tudi žena ne more okrevati.

* **Bratu zasadil nož v hrbet.** V ljubljansko bolnišnico so prepeljali 28letnega posestnikovega sina Franca Širovca iz St. Ruperta pri Krškem, ki mu je njegov brat v pijanosti in med preprirom zasadil nož v hrbet. Širovčeva poškodba je zelo resna.

* **Strel neznanca.** Ko se je predzadnje sredo zvečer vračal proti domu viničar Alojz Arnuš iz Bišekega vrha v Slovenske gorice, je naletel na cesti na nekega tujca, ki ga je vprašal za pot v vas Črno. Ko mu je Arnuš pokazal pot in mu obrnil hrbet, je neznanec nenadno potegnil samokres, ustrelil proti njemu ter ga zadel v desno stopalo. Neznanec je izginil v noč, ranjenca pa so morali še v teku noči prepeljati v ptujsko bolnišnico.

* **Črna souca zaradi tatvine.** Državni pietarski šoli v Ptujju je bilo lani v mesecu oktobru in novembru iz nasadov v Mestnem logu pokradenih za 3000 Din zelenih vrbovih kultur. Tatovom so prišli na sled in so se zdaj morali zagovarjati pred sodnikom. Vseh osem obtožencev je obsojenih na tri tedne zapora in v nerazdelno povračilo povzročene škode 3000 Din.

* **Pri pogrebu razkrinkan zločin.** V vasi Krivici v prevorski občini je 28letni posestniški sin Jurij Jug popival po vinskih gorica ter prišel vinjen pozno zvečer domov. Drugo jutro so ga našli v postelji mrtvega. Pogreb pa so preprečili orožniki, ki se jim je zdelo nagla smrt zelo sumljiva. Kmalu so dognali, da je nesrečni Jurij Jug prišedši domov našel pod oknom svoje sestre nekega mladeniča, ki je vasoval. Vasovalca je hotel pregnati, ta pa je navalil nanj z motiko. Posledica močnega udarca po glavi je bila možganska krvavitev in tej je podlegel mladi Jug, ki se je z zadnjimi svojimi močmi spravil v posteljo. Mladenič, ki je povzročil Jugovo smrt, je že priznal svoje dejanje.

* **Smola tatinskega brata.** Tatinski poklic ni lahek. «Noč ima sicer svojo mago», si je mislil nepridiprav Albin iz Sfare Loke, zato pa vendarle poizkusimo enkrat podnevi. Kar po kosilu je bil komaj 24letni ključavničar v veži trgovca Jožeta

Berganta iz Fare. Brž je smuknil v prvo nadstropje, skozi dve stanovanjski sobi v nasprotni konec hiše, po stopnicah navzdol v klet in ódtod v trgovino, kjer se je hotel založiti s čim pripravnejšim blagom. Imel pa je strašno smolo. Isti trenutek je stopil v trgovino, ki je bila zaradi nedelje odprta samo na zadnji strani, njen lastnik g. Bergant s hčerjo Minko. Tat se je sicer potuhnil, toda prepozno. Bergantovi so tatinskega tička enostavno zaklenili in so poslali po orožnike, ki so odvedli nepoštenega Albina na sodišče, še preden je mogel narediti kakikoli škodo.

* **Grozen zločin** so odkrili te dni blizu murskega Središča, kjer so potegnili iz Mure truplo 30 do 35letnega moškega. Truplo je bilo vse prebodeno. Nesrečnik je bil petkrat zaboden naravnost v srce, 16krat pa v pljuča. Na sebi je imel kmečko obleko, ki pa ni bila prehodena, kar priča, da so ga morilci najbrž umorili v postelji, potem pa oblekli in vrgli v Muro. Pri njem so našli samo žepni robec in vžigalnik, ki je na njem na eni strani napisano Stjepan Kihar, na drugi pa Mariška, Melinci. Prvotno so mislili, da je Mura prinesla truplo iz Avstrije. Ko so pa opazili na vžigalniku napis, so sklepali, da bo pokojnik najbrž iz Prekmurja. 26. oktobra je izginil iz Gornje Bistrice Ivan Čizmešija in morda je mriič, ki so ga potegnili iz Mure, istoveten z njim.

* **Velika tatvina** zaradi prodiranja mariborskih tezenskih orožnikov se je posrečilo prijati Franca Strajnska, Otmarija Cagrama, Franca Ornika, Karla Selinška, Ludovika Piska in brata Karla in Mihaela Krajaca. Ta družba je povzročila železniški upravi veliko škodo, ki je zaenkrat cenjena nad 30.000 dinarjev. Porezali so na novih, obnovljenih in popravljenih železniških vozovih, ki so jih delavnice državnih železnic v Studencih postavile na stranske tire v železniškem trkotu med Mariborom in Teznom, skoro vse spojne cevi za parno kurjavo, pobrali vse ventile, potrgali s streh vagonov vse žlebove iz pocinkane pločevine in požagali na star h, odsluženih lokomotivah, ki jih je na Teznu večje število, vse medeninaste in bakrene strojne armature. Ves pokradeni material so aretiranci prodajali pri raznih mariborskih kleparjih in livarjih. Škodo na lokomotivah bo šele precenila posebna komisija železniške uprave. Pri zaslišanju so aretiranci vsako krivdo trdovratno tajili, kmalu pa so zašli v protislovja in so naposled vse tatvine priznali. Orožniki in stražniki so res našli pri nekaterih mariborskih obrtnikih večjo množino pokradenega kovinskega materiala. Aretiranci so izpovedali, da so jih nekateri celo nagovarjali k omenjenim tatvinam. Posebno znatno množino pokradenega blaga je našla policija pri nekem livarju v Petrinjski ulici. Preiskava se nadaljuje.

* **Predrzen vlom.** Blizu ljubljanske postaje si je te dni uredil trgovino trgovec g. Josip Kenda, ki se je priselil iz Sklendrovca. Ker pa stanovanje še ni bilo urejeno, je prenočeval še vedno v prejšnjem svojem bivlišču in to so najbrž nekje zvedeli tudi neznani tatovi, ki so v noči od predzadnje srede na četrtek vlomili v novo trgovino. Vlom je opazila drugo jutro trgovčeva žena. V trgovini je bilo vse razmetano in se vidi, da so vlomilci z vso vnemo iskali denar. Ker denarja niso našli, so pobrali nekaj blaga za obleke, nekaj jopic, dežnikov in steklenico špirta. Napravili so za okroglih 7000 Din škode.

* **Pomanjkljivosti kože,** kakor solne pege, mozolje, gube, lišaje itd., bi se moralo zdraviti samo s sredstvi, ki medicinsko učinkujejo. Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože je brezpogojno zanesljiva. Za naprej poslanih 49 Din dobite 2 lončka franko, po povzetju staneta 10 Din več. Prav toliko stane Fellerjeva močna Elsa-pomada za rast las. Oboje se naroča pri lekarnarju Evgenju V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360 (savska banovina.)

Plačajte naročnino!

Za novo leto smo pripravili položnico za vsakega naročnika, da lahko takoj plača da jo plačajo še ta mesec, po možnosti za vse leto naprej. Tako ne bodo med letom imeli opravka z novimi položnicami in sitnosti z opomini, pa pota na pošto jima bodo prihranjena. Naročnina ostane neizpremenjena:

za tuzemstvo:

za vse leto 36 Din, za pol leta 18 Din, za četrt leta 9 Din;

za inozemstvo:

za vse leto 48 Din, za pol leta 24 Din, za četrt leta 12 Din; za Ameriko za vse leto en dolar

Kdor o pomoti položnice ne prejel ali bi se mu pokvarila, naj piše upravništvu, da mu pošlje drugo. Oni naročniki, ki so plačali naročnino za leto 1933, že pred koncem leta 1932., naj izročijo položnice znancem, ki še niso naročeni na naš list, in naj jim prigovarjajo, da se ob novem letu naroče na «Domovino», ki je vsem, ki jo poznajo in bero, najpriljubljenjši list.

Kdor je v minilem letu zaostal z naročnino, naj s položnico ali poštno nakaznico tudi zaostanek hitro poravnava, da ne bo posledka pri pošiljanju lista.

Upravništvo «DOMOVINE».

* Rodbinska žalogra pred sodiščem. Pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča je stala 60letna posestnica Antonija Ranerjeva iz Zrkovske ulice na Pobrežju, ki je lani 5. septembra ubila s sekiro svojega moža Franca Ranerja. Obdolženka, ki je bila vdova, se je primožila z Dravskega polja, kjer je prodala svoje posestvo, k Ranerju na Pobrežje, kjer je imel on hišo in zemljišče. Tudi Raner je bil vdovec. Oba sta imela otroke iz svojih prvih zakonov. To je bil tudi vzrok, da zakon ni bil že iz samega začetka srečen in da sta oba sovražila otroke drugega. Ranerjeva, ki je znana kot zelo jezična ženska, je neprestano napadala svojega moža, ki si naposled ni znal več pomagati in je pričel iz nekakega obupa piti. S tem so se žalostne družinske razmere seveda še poslabšale. Zakonskim preprirom so sledili tudi pretepi. Dne 5. septembra preteklega leta sta se zakonca prepirala že dopoldne, vendar sta se nato pomirila in odšla skupaj na njivo. Okrog 13. sta se vrnila domov in se je prepil nadaljeval. Obdolženka je med preprirom odšla k sosedji Tereziji Verdelakovi in ji rekla, da se bo pri njej doma nekaj zgodilo, češ, da se «mora zgoditi». Okrog pol 16. se je vrnila domov in kmalu potem je sosedja Riedlova slišala, da je obdolženka glasno zaklicala: «Ti me ne boš več tepel. Zdaj imaš, hudič, kar si iskal!» Takoj nato je stopila obdolženka k domačemu plotu in pogledala okrog hiše, če jo kdo opazuje. Ko ni opazila ničesar sumljivega, je naglo odšla na njivo. Kmalu pa se je vrnila in zagnala krik, da leži njen mož v mlaki krvi in da se je sam ubil, kar pa se je izkazalo za neresnično. Umorjeni Raner je dobil 11 globokih udarcev in je umrl zaradi izkrvavljenja. Žena je vse tajila. Ranerjeva je tudi pri razpravi odločno zanikala vsako krivdo. Pokopale so jo pa silno obtežilne izpovedi raznih prič. Po kratkem posvetovanju je bila obsojena na 12 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljskih pravic.

* Ubijalec, ki ga je pekla vest. V Domašincu v bližini Čakovca v Medmurju so nedavno našli mrtvega 22letnega Gregorja Bočkaja. Oblastva so uvedla preiskavo, ker je bil Bočkaj zaboden z nožem v srce. Prijeli so šest fantov, ki so usodnega

dne popivali z Bočkajem v neki gostilni. Tuda vsi so odločno zanikali, da bi bili ubijalec. Te dni pa se je javil preiskovalnemu sodniku 20letni Ivan Barila iz Domašince, ki je izpovedal, da je on ubil pokojnega Bočkaja. Pristavil je, da ga je od uboja dalje neprestano pekla vest. Povedal je, da ga je pred dvema mesecema Bočkaj ranil z nožem in da sta od takrat živela v sovraštvu.

* Svinja z dvema srcema. Ta izredni primer je ugotovil neki špehar na Hajdavi. Pri raztelesenju zaklane svinje je namreč našel v drobovju dve čisto v redu razviti srca. Ta nenavadni primer je javil ptujskemu občinskemu živinozdravniku, ki je srca preiskal ter ugotovil, da sta res povsem v redu razviti, samo s to razliko, da je delovalo le eno srce.

Zvit berač.

Berač pride k skopuhu in prosi podpore. «Ne dam nič», ga skopuh odpodi od sebe. «O, le počakajte, to pa povem svojemu svaku», je zagrozil berač. «Kdo pa je tvoj svak?», je vprašal skopuh. «Moj svak je Bog.» «Kako neki more biti Bog tvoj svak?» je radovedno vprašal skopuh. «Povem vam, če mi daste kovača.» Radovednost je premagala skopuha, da je dal s težkim srcem beraču kovača. «To je bilo tako», je pojasnil berač. «Moj tast je imel dve hčeri: eno sem vzela jaz, drugo pa Bog...»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

GORNJEGRAJSKI OKRAJ JE ODLOČNO OB- SODIL KOROŠČEVE SEPARATISTIČNE ZAHTEVE

Ogorčeni protesti proti blatenju Sokolstva v pastirskem listu — Zahteva po izvedbi agrarne reforme na škofovskem veleposestvu.

Mozirje, januarja.

V nedeljo dopoldne je priredil narodni poslanec gornjegrajskega sreza g. Rasto Pustoslemšek javen shod v Mozirju. Shod, ki je bil obiskan nad vsako pričakovanje, je otvoril župan mozirske okoliške občine g. Venče Znidaršič, ki je takoj dal besedo narodnemu poslancu g. dr. Stanetu Rapetu. Navdušeno pozdravljen je g. dr. Rape razložil delo naših poslancev v narodni skupščini. Podrobno je orisal Koroščeve punkcije ter naslikal nedogledne posledice, do katerih bi prišlo, če bi kdo poizkušal te nesrečne zahteve res izvajati. Govor dr. Rapeta je bil večkrat prekinjen z burnimi klici proti rušilcem države in narodne svobode.

Za dr. Rapetom je izpregovoril narodni poslanec g. Rasto Pustoslemšek, ki je v izčrpnem govoru obravnaval predvsem vprašanje agrarne reforme v gornjegrajskem srezu kakor tudi več perečih vprašanj, ki se tičejo malega človeka v okraju. Obljubil je, da bo tudi v bodoče zastavil vse svoje sile za to, da se v čim krajšem času zadovoljivo rešijo vsaj najbolj pereča vprašanja okraja, predvsem pa upravičena zahteva po agrarni reformi škofovskega veleposestva, ki se mora v polni meri izvesti. Izvajanja g. Pustoslemška so žela navdušeno odobravanje.

Nato je župan občine Bočne predložil zborovalcem več resolucij, ki so bile soglasno sprejete in odposlane na odločilna mesta. Resolucije pravijo med drugim:

I. Prebivalci gornjegrajskega sreza izjavljamo, da so bili gospodarski stiki našega okraja s hrvatskimi in srbskimi kraji od pamtveka tako tesni, da smo z največjim navdušenjem pozdravili in sprejeli 1. decembra leta 1918. izvršeno ujedinjenje Slovencev s Hrvati in Srbi v eno enotno in nedeljivo državo pod žezlom kraljevskega doma Karagjorgjevičev. To našo državo Jugoslavijo smatramo za svoje največje narodno pridobitev, za najdragocenejšo narodno svetinjo. Zato z največjim ogorčenjem protestiramo proti

zločinskim poizkusom naših zunanjih in z njimi v zvezi stoječih notranjih sovražnikov, ki bi radi razrušili naše slovensko-hrvatsko-srbsko narodno edinstvo in razkosali našo državo. Zavedamo se prav dobro, da za nas Slovence izven Jugoslavije ni življenja, zato svečano proglašamo, da smo pripravljeni to našo državo braniti proti vsem sovražnikom, tudi proti onim, žal, našim ljudem, ki so raztrosili svoje veleizdajniške letake tudi v našem okraju.

II. Ponosni smo, da se je na slovanskem jugu poleg Ljubljane pred več kakor pol stoletja kot prvi osnoval Sokol baš v Mozirju. Njegovemu delovanju — saj so bili vsi narodni delavci v okraju takrat njegovi člani — je pripisovati, da je ostal gornjegrajski okraj pod Avstrijo tako čisto slovenski, da ni trpel na svojem ozemlju, kot edina izjema v Sloveniji, niti dvojezičnih napisov. Uvažujoči to dejstvo ogorčeno protestiramo proti temu, da se v pastirskem listu, prečitanjem 8. t. m. po naših cerkvah, napada in blati naše Sokolstvo, ki je prva naša narodna in vzgojna organizacija, uveljavljena pri nas celo z državnim zakonom.

III. Gornjegrajski srez stoletja hudo prenaša jarem graščinske uprave ljubljanskega škofa. Skoro polovica okraja je že v rokah tega veleposestva, ki izkuša kakor polp še zdaj vedno več kmečke zemlje pridobiti v svojo oblast. Zato se okraj ne more razvijati, marveč nevzdržno gospodarsko propada. Rešitev zanj je v tem, da se tudi v gornjegrajskem okraju v vsem obsegu izvede agrarna reforma. Zato zborovalci, zbrani na shodu v Mozirju, z vso odločnostjo zahtevamo, da se uveljavi zakon o agrarni reformi tudi v gornjegrajskem okraju, ker je največja krivica, da je polovica zemlje v našem okraju v rokah ene same osebe, vsakokratnega ljubljanskega škofa, medtem ko na tisoče ljudi v našem srezu nima niti zemlje, niti gozda, niti strehe. Zato nujno prosimo in rotimo gospoda kmetijskega ministra, da poskrbi, da se bo zakon o agrarni reformi raztegnil tudi na veleposestvo ljubljanskega škofa, in to čimprej.

Predsednik snoda g. Znidaršič je predložil, da ne odpošlje Nj. Vel. kralju kot najvišjemu čuvanju jugoslovenske skupnosti vdanostna brzojavka, ki je bila sprejeta z navdušenimi klici kralju in Jugoslaviji.

Nato se je prijavilo k besedi se več govornikov, ki so izražali svojemu poslancu popolno zupanje vsega okraja ter ugotovili, da je v enem letu storil za okraj več, kakor se je storilo prej v desetih letih. G. Miklavčič iz Mozirja je še govoril o potrebi raznih olajšav, ki se naj dovolijo kmetu pri plačevanju davkov, g. Pirnat iz Smartna ob Dreti pa o izvedbi agrarne reforme.

DVE VAŽNI GOSPODARSKI ZBOROVANJI V BELI KRAJINI

Stari trg, januarja.

V nedeljo se je v dvorani tukajšnje šole vršilo zborovanje o sadjarstvu in pogozdovanju. Donosnosti sadjarstva ni treba utemeljevati, ker nam je letošnja izvozna sezona pokazala, da naša država kljub obilnemu pridelku ni mogla zadostiti povpraševanju iz tujine. Enako je občutna potreba pogozdovanja tukajšnjih krajev, ki imajo že skoro kraški značaj in so poleg tega v zadnjih časih gozdovi tudi precej izsekavani. Posledice tega bi se sicer občutile šele čez dva, tri desetletja, vendar pa jih je treba že v naprej preprečiti. Obilna udeležba vrlih kmetovalcev na zboru iz vse Poljanske doline je pokazala, da se naši ljudje zavedajo potrebe dela za bodočnost.

Zborovanje je otvoril predsednik ljubljanskega društva «Bele krajine» g. dr. Jure Koce, po rodu tukajšnji domačin, nato pa sta povzela besedo g. dr. Miha Kambič in g. Franc Kafol, ki sta poudarila veliko važnost pogozdovanja in sadjarstva za te kraje. Zbor je imel zgolj poučen značaj in je pokazal veliko razumevanje zborovalcem za združništvo, v katerem je jamstvo za boljše bodočnost.

Popoldne se je vršilo zborovanje v Semiču z nalogo, da poživi zanimanje za že ustanovljeno žnomeljsko vinarsko zadrugo. Otvoril ga je predsednik zadruge žnomeljski župan g. Karel Müller, prisostvovali pa so tudi sreski načelnik g. dr. Trstenjak, sreski kmetijski referent gospod Emeran Stoklas in že omenjeni člani ljubljanskega društva «Bele krajine». Vsi so prisotnim številnim zborovalcem pojasnili velike prednosti združnega dela in jih pozivali med člane zadrugarje.

Vinogradništvo, zlasti belokrajinsko, je danes v izredno hudem položaju. Tukajšnja vina je na ljubljanskem in drugih tržiščih uveljavila in razširila šele ljubljanska «Belokrajinska klet», vinarska in sadjarska zadruga, skupno z metliško vinarsko zadrugo, ki deluje zelo živahno in lepo podpira svoje zadrugarje. Današnje vinsko tržišče zahteva le tipizirana vina, torej vina s stalnim enotnim okusom. Pridobivanje teh pa je posameznim vinogradniškim maloposestnikom onemogočeno. Metliška vinarska zadruga je skupaj z ljubljansko to delo pravilno izvršila, pa je zato delo v žnomeljski vinarski zadrugi olajšano, ker imajo zgled, kaj vse je možno doseči s skupnim, smotrnim delom. Pozabiti pa ne smemo, da sta metliška in ljubljanska zadruga dosegli svoje res velike uspehe v najhujšem gospodarskem času, ko je pomanjkanje denarja največje.

Stalna zaloga vina enotnega okusa, brez katere sploh ni mogoče misliti na dobro prodajo, je omogočena le zadrugi. Zato naj bi se pod okriljem te združili vsi naši vinogradniški maloposestniki, pa jim bo boljše bodočnost zajamčena, še posebno glede na dejstvo, da so v vodstvu vseh teh zadrug mreže, ki zaslužijo zaupanje ljudstva in ki so s svojim dosedanjim delom pokazali svojo sposobnost in neoporečno poštenje.

LEP ZBOR V ŠMARJU PRI JELSAH.

Odločna obsodba Koroševih punktacij in napadov na Sokolstvo — Razprava o potrebah sresa Šmarje, januarja.

V nedeljo se je vršila v Šmarju sreska konferenca JRKD, ki jo je sklical narodni poslanec gospod Vekoslav Spindler in katere se je udeležilo nad 400 zborovalcev. Zastopane so bile z malo izjemo vse občine sresa po županih in tudi po občinskih odborih, podružnice Kmetijske družbe in druge gospodarske organizacije in vse krajevne organizacije JRKD.

Poslanec g. Spindler je podal kratko politično poročilo, v katerem je posebej očrtal punktacije dr. Korošca in politično ofenzivo s cerkvene strani s pastirskim listom proti Sokolstvu. Izvajanja je podkrepil še navzoči podpredsednik Kmetijske družbe, svetnik g. Ivo Sancin. Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri zbrani zastopniki vsega šmarskega sresa najodločneje obsojajo razdiralno separatistično akcijo g. dr. Korošca s podarkom, da je ta akcija škodljiva koristim slovenskega naroda. Obenem izjavljajo vdanost in zvestobo svojemu narodnemu vladarju kralju Aleksandru in izrekajo zaupanje vladi. Tudi obsojajo razdiralno hujskanje proti Sokolu kraljevine Jugoslavije, ker sloni na neresničnih trditvah in je naperjeno proti ustanovi, ki temelji na osnovi državnega zakona.

O novem občinskem zakonu v zvezi z novo ureditvijo občin je po poročilu narodnega poslanca g. Spindlerja sledila obširnejša razprava, katere so se udeležili mnogi župani in drugi zborovalci. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se odobrava, da se hoče v najkrajšem času donesti enoten občinski zakon za vso državo, obenem pa se izreka zahteva, da se nova razdelitev občin na podlagi tega zakona izvrši v vsakem primeru po predhodnem sporazumu s pripadniki sedanjih občin in z organizacijo JRKD, v nobenem primeru pa proti gospodarskim in socialnim koristim posameznih okolijev. Resolucija podčrtava stališče, da bi se naj v bodoče politične občine glede ozemlja kolikor mogoče krile z župnijskimi in šolskimi okoliji. Ker se bo novo stanje ustvarjalo za mnogo desetletij, se ne bi smela oblastva ustra-

šiti tudi razdelitve posameznih katastralnih občin, kjer to zahtevajo splošne koristi. Resolucija nadalje poudarja potrebo, da se še pred občinskim zakonom sprejme zakon o dekonecentraciji državne uprave in o čim najširših pravicah samouprav, na katerega naj bi se naslanjal tudi novi občinski zakon. Prav tako navaja resolucija potrebo, da se izda čimprej enoten zakon o financiranju občinskih in drugih samouprav.

Na predlog župana g. dr. Kloarja iz Kozjega, ki je poročal o akciji za odcepitev večjega števila občin od šmarskega sresa in za njih priključitev k nekemu sosednemu srezu, je bilo soglasno sklenjeno, da naj se odcepitev izvrši samo v primeru, ako bi se večina naroda dotičnih občin s plebiscitom izrekla za to.

O kmečki samopomožni združni organizaciji in v zvezi s tem o preustroju Kmetijske družbe v zadrugo, ki bo v bodoče od svojih članov kmetovalcev tudi kupovala njihove pridelke in jih spravljala na svetovni trg, je poročal podpredsednik Kmetijske družbe g. Sancin. Razvila se je zanimiva razprava, v katero je posegla cela vrsta zborovalcev, nato pa je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se pozdravlja preosnova Kmetijske družbe v zadrugo, obenem pa se izreka želja, da bi tudi šmarski srez bil v polni meri deležen koristi, ki jih bo nudila nova združna organizacija kmečkega stanu.

Soglasno je bil izvoljen sedemčlanski sreski pododbor, sestojč iz zastopnikov podružnic v srezu.

Tudi je bil soglasno sprejet predlog g. Antona Zdolška iz Ponikve, ki zahteva od vlade, da predloži narodnemu predstavništvu zakon o kmetijskih zbornicah za vso državo.

O zdravstvenih prilikah v srezu in o vprašanju sreskih zdravstvenih zadrug je poročal zdravnik g. dr. Lorger iz Šmarja, ki je zlasti poudarjal potrebo, da se v vseh šolah otroci po možnosti v še večji meri kakor do sedaj navajajo k snagi, ki je glavni pogoj za ohranjanje zdravja med narodom. Poročevalčev predlog, naj bi se v zvezi s Higijenskim zavodom v Ljubljani priredilo v teku letošnjega leta več zdravstvenih razstav v srezu, je bil soglasno sprejet in poročevalec naprošen, da akcijo v tej smeri vzame v roke. Obenem se mu je tudi poverila naloga, da vprašanje ustanovitve sreske zdravstvene zadruge še v naprej razmotriva in pripravi primerne predloge.

O vprašanju prehrane brezposelnih in siromašnih v srezu in v zvezi s tem o javnih delih v okviru pomožne akcije je poročal narodni poslanec g. Spindler, zlasti tudi o privoznicah za krmo in turščico.

V svrhu ustanovitve pododbora županske zveze za šmarski srez so zborovalci pooblastili oba župana šmarskih občin, da stopita v imenu županov vsega sresa v stike z zvezo zaradi določitve ustanovnega zbora.

Predsednik sreskega odbora JRKD g. Skale je v imenu vseh zborovalcev ob zaključku izrekel zahvalo sklicatelju narodnemu poslancu gospodu Spindlerju ter predlaga zaupnico za njegovo delo. Zaupnica je bila soglasno sprejeta.

SHOD POSLANCA PETOVARJA PRI VELIKI NEDELJI.

Velika Nedelja, januarja.

Preteklo nedeljo se je vršil pri nas shod agilnega narodnega poslanca g. Petovarja, ki porabi vsako priliko, da stopi v stik z ljudstvom svojega okraja. Prav pohvalno je to poslančevo stremljenje, da pride večkrat med narod, ki je posebno v današnjih časih, ko ga tarejo najrazličnejše skrbi, željan pojasnil neposredno iz ust odločujočih mož.

Po pozdravu in uvodnih besedah predsednika domače krajevne organizacije JRKD je poslanec g. Petovar v dveurnem govoru očrtal navzočnim v jedratih in poljudnih izvajanjih delo v skupščini in njenih odborih, ki je v današnjih razmerah neprimerno hujše in odgovornejše, kakor je bilo kdajkoli. Razpravljal je o državnem pro-

računu, ki mora biti čim nižji in realnejši, ker se le na ta način doseže čim boljša podlaga za vse državno gospodarstvo. V svojem govoru je večkrat poudarjal, da je glavna težnja odločujočih ljudi, pomagati kmetu, ki je steber države. Vzporedno z izboljšanjem položaja kmeta se bodo tudi življenjski pogoji drugih stanov obrnili na boljše. Govoril je o vzrokih svetovne gospodarske stiske, ki je nastala zaradi nadproizvodnje in padca cen kmetijskih pridelkov. Umljiva posledica tega je tudi kriza v industriji in obrti. Nadalje je omenjal krizo denarnih in kreditnih odnošajev, to je krizo zaupanja, ki tlači danes široke množice. Prav nazorno je govoril tudi o prizadevanju, da se uredi in izda zakon o zaščiti kmetov. Pri tem seveda ni misliti na enostavno črtanje dolgov, ampak na olajšave pri obrestih in odplačevanju. Nadalje je g. poslanec pojasnil pomen novega trošarinskega zakona, ki je mnogo pripomogel, da se je pri nas vinska trgovina poživila. Obširno je govoril o davkih, ki hudo tlačijo našega kmeta in ki jih izkušajo znižati na tako stanje, da ne bo to brez škode za državo. Beseda je bila tudi o brezposelnih in njih podpiranju s strani države.

Naposled se je z ogorčenjem dotaknil tudi Koroševih punktacij in protisokolskega pastirskega lista, kar oboje le škoduje naši domovini v notranjosti in v tujini.

Po teh izvajanjih, ki so bila nad vse zanimiva, so zborovalci stavili še nekaj vprašanj po večini v davčnih zadevah, na katere je g. poslanec rade volje odgovarjal.

PREKMURSKI GLASNIK

POZARI V PREKMURJU

Murska Sobota, januarja.

V zadnjem času zopet prihajajo poročila o požarih in požigih, pred katerimi smo že imeli nekaj tednov mir. Zločinci zažigajo svojo ali tujo lastnino. Tako je nedavno noč nehadno zažarelo nebo nad Markišavci. V plamenih je bila velika oslica slame pri posestniku Drvariču. Nevarnost še večje nesreče je bila prav velika, ker je v bližini stanovanjsko poslopje. Le hitri po moči gasilcev iz bližnjih vasi gre zahvala, da je žrtev plamenov postala le velika množina slame. Takoj uvedena preiskava je dognala, da je bila na delu zločinska roka, ki je zanetila požar iz maščevalnosti. Neki osumljenec je že za zapahi.

Še vse večjo škodo je povzročil požar pri posestniku Juriju Scheku v Domanjševcih. Pozno zvečer je začela goreti oslica na dvorišču. Nekaj minut zatem pa je že plamen švignil tudi iz gospodarskega poslopja, ki je bilo od goreče slame precej oddaljeno. Gasilec in vaščani so takoj prihiteli na pomoč in so se omejili le na varovanje ostalih poslopij. Bilo je jasno, da je bila tukaj izključena vsaka nesreča in da je le zločinec zakrivil požar. Sum je takoj padel na nekega vaščana, ki je z imenovanim posestnikom živel v sovraštvo. Osumljenec se je tudi prav čudno obnašal za časa požara in je v naslednjih dneh na lepem izginil iz vasi, a so ga prijeli. Drugi dan po požaru je baje v pijanosti nagovarjal nekega svojega prijatelja, naj izpove, če bi nanj padel sum požiga, da je bil v usodnem trenutku pri njem v mlinu.

NAŠI NA TUJEM

PROSLAVA KRALJICINEGA ROJSTNEGA DNE V GLADBECKU.

Gladbeck, januarja.

Lepo proslavo kraljice Marije smo imeli v Gladbecku 8. t. m. Dvorana je bila nabito polna. Posetili so nas tudi generalni konzul in njegova soproga, izseljenski komisar g. Goričar, g. Bolha in mnogo predsednikov obojih društev. Goste je

pozdravil predsednik našega Jugoslovenskega delavskega društva gospod K o š i r. Nato je govoril g. B o l h a, ki je nazdravil Nj. Vel kraljici in obenem poudaril, da se rojstni dan kraljice Marije res lepo proslavi s tem, da se obenem vrši božično obdarovanje malčkov. Besedo je nato povzel g. generalni konzul in izrekel veslje nad tem, da vidi toliko rojstnikov zbranih pri proslavi naše kraljice.

Potem so zapeli otroci narodno himno in «Lepo našo domovino» tako lepo, da so se mnogim orosile oči. Sledilo je pet otroških deklamacij, ki so bile res lepo prednašane.

Nato je govorila soproga g. generalnega konzula, da se je v Gladbecku rodil otrok, ki mu je bila poklicana za botro in gospa Kurejnova za babico. Ta otrok je Narodno ženske društvo. Za tega otroka smo pobirali pomoč in nabrali 40 Mk. kar je dober začetek. Pri tem so največ darovali gostje iz Düsseldorfa. Vsem najlepša hvala! Društvu predseduje gospa Kurejnova. Želimo, da bi to dete imelo več uspeha, kakor ga ima Jugoslovensko podporno delavsko društvo, ki se je rodilo pred desetimi leti, a mu napravljajo mnogo neprilik.

Komisar g. G o r i č a r, je izjavil, da bo novo društvo podpiral, kolikor bo v njegovi moči. Za njim je govoril g. K o n c i t j a, ki je izrazil željo, da bi se Slovenci obeh društev, Društva sv. Barbare in Jugoslovenskega podpornega delavskega društva, lepo združili in skupno delovali v slogi in tovarištvu. G. D o b e r š e k je poudaril, da bodimo rojčki ponosni na svojo državo. Vsak človek ljubi svojo domovino, pa jo moramo tudi mi. Lepa je naša domovina! Zdaj je v gospodarskih stiskah kakor ves svet, pa bo to minilo, kakor se bo enkrat morala nehati kriza po vsem svetu. G. S e n t j u r c je dejal, da moramo na proslavi rojstnega dne naše kraljice pokazati, da ljubimo svojo Jugoslavijo, svojega kralja in svojo kraljico. Tem besedam je sledilo navdušeno ploskanje.

Potem so zapeli otroci božično pesem, in se je pričelo otroško obdarovanje. Obdarovanih je bilo 86 otrok. za kar je prispeval konzulat 50 mark. Pristržna hvala! Obdarovanje sta izvršili soproga g. konzula in gospa Köhlerjeva. Tudi odrasli smo dobili jabolka, ki so bila menda iz Savinjske doline.

Odlični gostje so se nato poslovili. Izrekamo jim lepo hvalo za prijazen obisk.

Naposled so sledile volitve odbora Jugoslovenskega delavskega podpornega društva. Izvoljeni so bili: za prvega predsednika Jožef Košir, za drugega predsednika Franc Pižmoht, za prvega tajnika Martin Lončar, za drugega tajnika Franc Kramžar, za prvega blagajnika Vincenc Zavodnik, za drugega blagajnika Anton Vodišek, za preglednike računov Franc Lončar, Martin Sporčič in Anton Starina. Zdaj imamo 68 članov in upamo, da jih bomo imeli še enkrat toliko. Rojčki, pristopite!

PRISRČNO OBDAROVANJE DECE NAŠIH ROJAKOV V NEMČIJI

Erkenschwick, januarja.

Na Silvestrovo smo pri nas priredili božično obdarovanje otrok. S prihranki celega leta nam je bilo mogoče obdarovati 28 otrok slovenskih staršev, članov Jugoslovenskega delavskega in podpornega društva v Erkenschwicu. Povabili smo na prireditev tudi našega delavnega zveznega predsednika g. Pavla Bolha in pisatelja g. Rudolfa Kresala, ki pa nas ni mogel obiskati zaradi nenadnega odhoda v domovino.

Ze ob 4. uri popoldne smo začeli pripravljati vse potrebno v dvorani g. Hundrupa v Erkenschwicu. V kotu dvorane smo postavili božično drevesce, na katerem je bilo pritrjenih nešteto okraskov in pisanih svečic. Ob 6. uri je bila dvorana že nabito polna naših starih in mladih rojakov. Otroci so kar strmeli na mizo, kjer so bila zrnja pripravljena darila. Vseh 28 otrok je bilo

postavljenih v dve vrsti sredi dvorane po starosti od 2 do 14 let.

Med starejšimi obiskovalci so bili tudi naši pevci, ki so nam zapeli nekaj slovenskih pesmic, ki so nam vsem segle globoko v srce.

Kmalu je prišel naš pričakovani gost, zvezni predsednik g. Pavel Bolha. Spremili smo ga v dvorano, ki so ga vsi rojaki sprejeli s pristržnimi klikli. Zatem so naši mali pevci zapeli «Lepo našo domovino». Pet jih je bilo, ki so prav lepo in razločno izgovarjali vse besede. Seveda je stalo mnogo truda, preden je bilo mogoče obrniti jim jezik od nemškega na slovensko. Po končani pesmi smo šli z otroki k božičnemu drevescu in smo skupno zapeli «Sveto noč».

Sledile so deklamacije otrok v slovenskem jeziku. Prva je bila na stolček postavljena predsednikova triletna hčerka Danica Savškova, ki je povedala «Molitev naše Danice», katere prva kitica se glasi:

«Slovenka sem, ker ti moj Bogec slovensko dal si mi ime... Slovenca mati sta in oče, Slovenci bratje in sestre...»

Drugi je deklamiral sinček podpredsednika Iyana Peterlina, ki je povedal naslednje o Jugoslaviji:

Pozdrav ti, domovina, oj Jugoslavija, ti lepa, troedina, up srca mojega...

Enako je deklamirala njegova hčerka nekaj po slovensko. Njej so sledili še ostali mali Slovenci in Slovenke. Po končanih deklamacijah je zvezni predsednik g. Pavel Bolha razdelil otrokom darila, nato pa so nam naši mali pevci zapeli še «Solnce čez hribček gre», a g. Pavel Bolha je imel kratek poučen nagovor, za kar mu izrekamo našo srčno hvalo. Po končanem govoru mu je podala Veronika Zorkova v imenu Jugoslovenskega delavskega in podpornega društva v Erkenschwicu šček svežin, prijetno duhtečih cvetlic. Zal nam je bilo, da mu ni bilo mogoče ostati do konca pri nas in da je moral še isto noč odpotovati v Herverst-Dorsten, da tudi tam prisostvuje obdarovanju otrok tamošnjega bratrskega društva. Za popotnico smo mu dali s seboj zabožek pečenega krompirja, ki mu ga je spekla blagajnikova soproga Lokarjeva.

Mi smo ostali pozno v noč na prireditvi in smo pričakovali novo leto ob glasovih harmonike in prepevanju pesmi, ki so nam jih peče naše matere in ki jih bomo tudi mi peli, dokler bomo živeli, čeprav ostanemo v tujini.

Iz Hamborn-Neumühla (Nemčija) nam pišejo: V nedeljo 8. t. m. se je vršil občni zbor Slovenskega pevskega društva «Triglava» v Neumühlu, ki je bil dobro obiskan. Na zboru se je sklenilo, da se bo društvo v bodoče imenovalo: Slovensko pevsko in podporno društvo «Triglava», Hamborn-Neumühl. V odbor so bili izvoljeni sami vneti društveni delavci: predsednik Anton Šnajden, podpredsednik Ivan Bizjak, tajnik Leopold Dolar, blagajnik Anton Kogelnik in drugi odborniki. Ta odbor nam je jamstvo, da se bo v novem letu naše društvo dobro razvijalo in da se bo še dolga leta razlegala slovenska pesem v Nemčiji. — Naša slovenska rojakinja, zvesta bralka «Domovine» gospa Uršula Urankarjeva je ob božiču obhajala 80letnico svojega življenja. Po rodu je s Svete gore pri Litiji in živi že čez 20 let v Nemčiji pri svoji hčerki. «Domovino» bere še brez očal. Naj ji bo naklonjenih še mnogo let. — Dne 21. t. m. bo slavila svoj 83. rojstni dan gospa Neža Gerbičeva, po rodu Babškova iz Ljubljane. Živi tu pri starejši hčerki, ki je oženjena z delavnim predsednikom našega «Triglava» g. Antonom Šnajdenom. Še mnégo let!

Ameriške novice. V Waterburyju je nedavno umrl, kakor smo poročali, neki Franc Gorše, ki je baje zapustil milijonsko premoženje. Za njegovo zapuščino vlada splošno zanimanje. Prijavilo se je že več neštevilno zanimancev, ki trde, da so bili

s pokojnikom v sorodu. Uredništva raznih ameriških slovenskih listov so prejela že celo kopo dopisov. «Ameriški Slovenec» poroča v zvezi s tem, da je najbolje, da se vsi zanimanci obračajo na nastov: Country Coroner of New Haven, State of Connecticut. To je okrajni mrliški ogled, ki bo nemara edini vedel za podrobnosti o pokojnem Goršetju. — V Chicagu so pokopali 21letno Mildred Jordanovo, rojeno Silerjevo. Poleg moža žalujejo za njo tudi starši in dve sestri. — V Clevelandu je umrl Janez Rus, star 67 let. Pokojni je bil doma iz Trziča, župnije Struga na Dolenjskem. Zapustil je ženo, dva sina in tri hčerke. — Družini Franca Pobega v Clevelandu je umrl 11mesečni sinček Albert. — V zavodu za jetične v Milwaukeeju je umrla Ana Benkova, stara 24 let. — Družini Ahčanovi v Chicagu je umrla 5letna hčerka Dolores. — Istotam so pokopali Marijo Selanovo v starosti 61 let. Zapustila je moža in več otrok. — V Chicagu je umrla Antonija Omerzova, doma iz Zupeče vasi pri Krškem.

Ginljiv zaključek rodbinske žaloigre v Ameriki. Mlada zakonca Anton in Fanika Bučan v Clevelandu, o katerih rodbinski žaloigri so naši ameriški listi mnogé pisali, sta se pomirila in želita odslej začeti boljše in srečnejše življenje. Poročila sta se pred štirimi leti. Fanika je bila prej plesalka. V mladem zakonu je nastal nespোরазum. Končno je Fanika tožila za razporoko in zahtevala je tudi oba otroka za sebe, a tudi on bi rad dobil otroka. Ko je Bučan prišel v hišo, kjer je stanovala njegova žena, ter zahteval otroka, je nastal prepir. Naposled je Bučan potegnil revolver in začel streljati. Potem je pobegnil, a se že naslednjega dne javil policiji. Fanika je bila hudo ranjena, a je ostala pri življenju. Nedavno je Bučan stal pred sodnikom, obtožen poizkušenežnega umora. Pa to Fanika stopila pred sodnika in izjavila: «Gospod sodnik! Jaz še vedno ljubim Antona in tudi on me ima rad. Izpustite ga, kajti vsi ga potrebujemo.» Bučan je bil oproščen in držeč se za roki je mladi par odšel iz sodne dvorane.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Zeljnat zvitok. Glavo zelja otrebi, operi in zreži. Na masti z malo čebule duši zelje, da postane rjavo, ga osoli, malo popopraj in s papriko posuj. Testo pripravi kakor za jabolčni zvitok, ga razvleci, pomaži z mastjo in potresi z zeljem, zvij, položi v pekačo, po vrhu pomaži z mastjo in lepo speci.

Pikantna pljučna pečenka. Pljučno pecenko očisti vseh kožic, jo osoli in prevleci s slanino. V kozi razbela mast in položi pečenko na vročo mast. Suhe jurčke popari, ocedi in seseklaj. Prav tako seseklaj malo zelenega peteršilja in žlico kaper. To pomaži po pečenki. Dva ali tri liste zelja popari, ocedi in položi po mesu, čez zelje pa položi tanko narezane slanine. Pečenko nato speci v pečici, jo pogosto polivaj s sokom, a je ne obračaj. Ko je že skoro pečena, prideni soku še žlico paradižnikove mezge. Če je sok zelo masten, odvzemi malo masti. Pečeno pečenko razreži, in sicer tako, da ostane na vsakem kosu tudi malo zelja. Zložiti la topel krožnik in polij s sokom. Zraven lahko daš kuhan nezabeljen krompir in solato.

Goveji jezik. Napol skuhaj goveji jezik s precej zelenjave. Potem ga olup, prevleci s slanino in ga duši na malo masti. Zraven duši še eno telečjo nogo in kos prekajenega mesa. Vse skupaj zalij z juho, v kateri si kuhala jezik, tako da je jezik pokrit z juho. Sedaj duši jezik tako dolgo, da se sok pokuha za dve tretjini. Nato vzemi jezik na krožnik, ga razreži in zložiti v skledo, sok malo okisaj z limono in ga polij po jeziku. Zraven daš makarone ali cmočke, lahko tudi solato, če hočeš.

Praktični nasveti

Poškrobljeno perilo veliko laže zlikaš, ako dodaš škrobu (štirki) nekaj kapljic glicerina. Glicerina prepriča, da se perilo ne prijemlje likalnika.

Z blatom oškropljene dežnike osnažimo z mrzlo vodo in mehko ščetko. Ako pa je blato že prisušeno, ga odstranimo s špiritom, Krpico pomoči v špirit in odrgni madež.

Sardele in slaniki so zelo slani in jih ne moremo vedno kar take uporabiti. Da izgubijo nekoliko svoje slanosti, jih položimo na sito ali cedilo in vse skupaj denemo v vodo. Sol se počasi sesede na dno. Ako pa položimo ribe kar v vodo, ne izgubijo skoraj nič soli. — Ako hočemo sardele ali slanike nekaj časa shraniti doma, jih je treba položiti v prav slano vodo. Vodo pa je treba poprej s soljo prevreti.

Zmrzla jabolka in drugo sadje postane spet užitno, ako ga položimo v snežno vodo, kateri smo dodali nekoliko soli. Čez nekaj časa vzamemo sadje iz vode in ga položimo na zrak, da se posuši. Lahko ga pa tudi takoj obrišemo z mehko krpo.

Ako namočimo orehova jedra v mleku in jih pustimo notri kake pol ure, pridobijo na prijetnem okusu in se dajo tudi olupiti.

ZANIMIVOSTI

× **Mraz po Evropi.** Že nekaj dni vlada v vsej Franciji precej ostra zima. Temperatura je padla na devet stopinj pod ničlo. — Zaradi hudega mraza, ki je nastopil zadnje dni, je zavladal v Berlinu velik naval na trgovine s kurivom. Zaloge premoga so že tako izčrpane, da bodo zadostovale največ še za teden dni. Trgovci s kurivom so se obrnili na vlado s prošnjo, naj poskrbi za pravočasno izpolnitev zalog. — Tudi v Rumuniji je zavladala izredno huda zima. Sneg je dosegel ponekod že višino šestih metrov, tako da je promet mogoč samo še na nekaterih glavnih cestah. Po dosedanjih vesteh je zmrznilo že nad 100 ljudi. V nenavadno stisko so prišli prebivalci malega mesteca Culina ob izlivu Dunava. Zaradi silnega mraza je Dunav docela zamrznil. Ker je vihar potrgal tudi vse telefonske in brzojavne zveze, je mesto popolnoma odrezano od ostalega sveta. V mestu je začelo primanjkovati živil in kuriva.

× **Srebro uničuje bolezenske klice.** Znanonimni monakovski rastlinoslovec profesor Nägeli je odkril, da ima srebrni ali bakreni kovanec, ki ga je vrgel v vodo, čudovito lastnost, da pomori vse nižje rastlinstvo in uniči bolezenske klice. To odkritje se mu je zdelo tako nepričakovano, da ga ni hotel niti objaviti in so šele po njegovi smrti zvedeli zanj, ko so pregledovali ostalino velikega rastlinoslovca. Od tedaj so z večjo vneomo proučevali razkužujoče lastnosti srebra, ki ga je ljudstvo v to svrhu uporabljalo že dolgo časa. Ze stari Mrkedonci so na rane polagali srebrne ploščice, Habsburžani so imeli srebrne porodniške klešče in moderno zdravstvo uporablja že nekaj časa z velikim uspehom na gnijočih ranah in oteklinah tenke srebrne lističe. Prvotno so mislili, da izžareva srebro kakšne posebne žarke, ki morijo nevarne klice, in to tem bolj, ker niso mogli ugotoviti, da bi se srebro v vodi topilo. V frankfurtskem zavodu za raziskovanje bakterij pa so pred kratkim dognali, da se neznan del srebra raztopi tudi v najčistejši vodi in v tej obliki vpliva uničujoče na bakterije. Voda, v kateri je ležal kosček srebra, vsebuje sicer komaj stotisočinko odstotka srebra, a vendar zadestuje že naprstnik te vode, da uniči 5000 bakterij. Dognali so nadalje, da učinkujejo na bakterije smrtonosno samo ti raztopljeni srebrni delci in ne kakšne neznane sile ali izžarevanja. Ta odkritja bodo imeja za zdravništvo še velik pomen.

× **Nepismeni Američani.** Službeni podatki v Zedinjenih državah pričajo, da je 4.283.753 oseb, ki ne znajo čitati in ne pisati.

× **Smrtna kazen zaradi labodov.** Sodišče v angleškem mestu Chelmsfordu stoji pred težavno odločitvijo. Gre za vprašanje, ali kaže obsoditi človeka na smrt, ker je ustrelil pet labodov. Na prvi pogled je to vprašanje smešno, toda v Angliji, kjer veljajo vsi zakoni, ki niso bili izrečno odpravljeni, pa naj bodo še tako zastareli in nespametni, se bo moralo sodišče pečati z njim in najti izhod, da zakon ne bo kršen. V Chelmsfordu je še zdaj v veljavi prastari zakon, po katerem mora biti obsojen na smrt, kdor ubije laboda. Ta zločin je zakrivil nedavno veleposestnik kapitan Gerard Fane, ki je ustrelil kar pet labodov in je torej zaslužil prav za prav petkratno smrtno kazen. Kapitan pa ni sirov neotesanec, temveč miroljuben, olikan sportnik, zlasti navdušen ribič. Labodi so v bližnji reki neprestano pokončavali ribe, posebno manjše. Ribolov je kapitanov in ker je bila velika nevarnost, da ostane reka brez rib, je kapitan vseh pet labodov ustrelil. Ljudje so ga pa takoj ovadili in zdaj stoji sodišče pred vprašanjem, kako najti izhod, da naloži kapitanu samo denarno globo, ne pa da bi ga obsodilo na smrt, kakor zahteva zakon.

× **Vino na uro.** Ves vinogradniški svet si dela skrbi, kako bi najbolje vnovčil vino. Prav posebnega načina se je poslužil neki grški vinogradnik v Tesaliji. Dvoje velikih cistern je napolnil s 1000 hl novega vina, a vina ne prodaja na litre, temveč na ure. Pet drahem računa pivcu od ure pitja po mili volji. V našem denarju bi znašala taka vinska ura 2 Din. Skrajni čas, da bi tudi pri nes pričel kakšen napreden vinogradnik točiti vino po grškem zgledu. Mislimo, da bi pri naši priznani vinski vztrajnosti tak nesrečnik kmalu napovedal konkurz.

× **Maščevanje varane ljubice.** Lepa in premožna Francozinja je živela deset let z bančnim uradnikom, ki jo je pa pred tremi leti zapustil. Nekega jutra je dobila njegovo pismo, v katerem ji je sporočil, da je moral za deset dni po opravih odpotovati, v resnici se je pa oženil z drugo in odpotoval z njo na ženitovanjsko potovanje. Čez deset dni je prišel k obedu kakor po navadi in dejal je, da bo moral nekaj dni stanovati pri materi, ki je zbolela, k prijateljici bo pa prihajal na obed. Dekle mu je spočetka verjelo, kmalu pa je opazilo, da nosi poročni prstan. Ko ga je prišla, kaj pomeni prstan, se je izgovarjal, da se ni mogel drugače odkrižati tovarišice v pisarni, ki je začela naenkrat noreti za njim. Dekletu se je zdelo to sumljivo, začela se je zanimati, kaj je z njenim fantom in kmalu je prišla resnica na dan. Nekega večera je šel uradnik s svojo ženo v kino, pa je naenkrat zagledal svojo ljubico. Ves prestrašen je hlinil, da mu je slabo, odšel je v kavarno in sedel v kotu za mizico. Varana ljubica mu je sledila kakor senca in sedla za sosedno mizico. Minilo je nekaj mučnih minut, potem sta pa z ženo odšla, a ljubica jima je sledila za petami. Drugo jutro, ko je stopil iz hiše, je takoj zagledal varano ljubico, ki mu je sledila korak za korakom v pisarno. Opoldne ga je zopet čakala, in to se je ponavljalo od dne do dne. Tri leta je hodila za njim kakor senca. To mu je živce silno zrahljalo in je varano ljubico nekega dne na cesti pretepel. Sledila je tožba in bil je obsojen. Varana ljubica pa pravi, da ga bo še vedno zasledovala, ker se ji zdi, da ni še dovolj kaznovan.

× **Stoletnik operiran.** V bolnišnici mesta Kalkute se je pojavil neki mohamedanec in poprosil zdravnike, naj bi ga na očesu operirali. Povedal jim je, da je 60 let star, česar mu pa zdravniki niso verjeli, vendar so ga srečno operirali. Šele nato je priznal, da šteje 105 let. Starček je po operaciji čil in zdrav. Če bi priznal pred operacijo starost, se seveda zdravniki ne bi lotili operacije na njem.

× **Ženska klepetavost je razkrila strašen zločin.** Ženska klepetavost je izdala oblastvo v Lincu zločin, ki je bil že napol pozabljen. Poleti 1. 1926. je imel konjski mešetar Avgust Stumpfer ljubavno razmerje z natarico Angelo Aichinger-

jevo. Znanje ni ostalo brez posledic. Stumpfer, ki je malopriden človek, je naročil, ko je izvedel, da je Aichingerjeva zanosila, nekemu Gaisbergerju naj prepriča materinstvo. Dal mu je zato 200 šillingov. Gaisberger je izkušal izvršiti naročilo, a kljub temu je dete prišlo živo na svet. Ko je Stumpfer to izvedel, je prihitel k Aichingerjevi ter je zlomil nedolžnemu otročičku hrbtenico. Trupelce je nato spravil v zabojček in ga vrgel v vodo. 19. avgusta leta 1926. se je zabojček z otroškim trupelcem našel. Potegnili so ga iz vode in začeli iskati zločinca, ne da bi ga izsledili. Stumpfer je nato šel v loterijo in je stavil na številke 12, 8, 19 in 26. Dobil je večkrat. Pri preiskavi so našli v njegovem stanovanju zabojček, v katerem je bil nekaj časa spravljene mrtiček. Poleg številke 12, 8, 19 in 26 je stalo na njem zapisano s Stumpferjevo pisavo: «Številke moje sreče.» Nečloveški oče je dogodek o rojstvu otročička in njegovem koncu pripovedoval svojemu bratu Karlu. Ta ga je zaupal svoji ženi, ta zopet svoji svakinji in tako je novica napravila dolgo pot od osebe do osebe, dokler ni slednjič prišla na uho oblastvom, ki so odredila preiskavo. Policija je zaslišala Stumpferja, Aichingerjevo in Gaisbergerja in je vse tri zaprla ter prijavila zločin državnemu pravdnistvu, ki bo posebej zaslužno kazen.

× **Čevljar je pomagal govoriti Coolidge.** Bivši ameriški predsednik Calvin Coolidge, ki so ga položili te dni k večnemu počitku, je bil znan v Ameriki kot mož, ki je zelo malo govoril. Zanimivo zgodbo iz njegovega življenja pripoveduje angleški pisatelj Beveley Richot, ki je bil pri njem na obisku. Coolidge je skoro ves čas molčal. Angleškega pisatelja je vprašal samo, čemu je prišel v Ameriko. Na odgovor, da hoče čitati v Ameriki svoja dela, je Coolidge odgovoril samo «Oh!» Nekaj časa sta molčala, potem pa je Anglež v zadregi pripomnil, da je bil zadnjič v Ameriki pod predsednikom Wilsonom. Coolidge je zopet odgovoril samo «Oh!» Gostu je bilo mučno sedeti in molčati, zato je pripomnil, da se je svet od takrat močno izpremenil. In zopet je predsednik odgovoril «Oh!» Pri državnih molčečnost ni nobena nesreča, temveč baš nasprotno, ima celo prednosti. Dekletom pa ta moška lastnost ni posebno všeč in tudi Coolidgeva žena je bila nekoč mlada. Kdo ve, ali bi jo bil Coolidge dobil za ženo, da ni imel prijatelja v osebi čevljarja Jima Luceya iz Northamptona. Mož je bil čevljar, pesnik, modrijan in politik v eni osebi. Coolidgeu je popravljaj čevlje, obenem je pa govoril z njim o ameriški politiki, zgodovini in javnem življenju. Ko je Coolidge kandidiral za poslanca, je bil ta čevljar njegov najbližji agitator. In naposled je poznejšega predsednika tudi pripravil do ženitve. Coolidge je svojemu prijatelju nekega dne priznal, da je zaljubljen, da pa ne zna s svojo izvoljenko govoriti o ljubezni. Tedaj ga je začel Jim učiti, kako je treba dekletu odkriti ljubezen. Čevljar je govoril z njo, je dejal, ji ne pripoveduj o svojih znanstvenih knjigah, o pravnih vprašanjih in čistihlepnih namelih, temveč ozri se na njene čevljičke in reci: «Oh, kako lepe čevljičke imate!» Potem občuduj njene nogavice, obleko, usta, oči in klobuk. Slednjič ji pa reci: «Kolika sreča čaka moža, ki dobi vas. Hotel bi biti tako srečen!» Coolidge se je točno držal prijateljevega nasveta in ko je svoji izvoljenki tako lepo odkril srce, je pritrčila, da bi bila z njim zadovoljna. Tako je dobil ženo, ki bi je najbrž sam ne bi dobil.

× **Mesto gobavcev.** Indijsko mesto postaja središče gobavcev. Iz vse Indije se zbirajo gobavi berači v Bombayu v nadi, da se bodo mogli vsaj skromno preživljati. Lani je prišlo v mesto okrog 40.000 gobavih siromakov. Vse mesto je polno gobavcev, ki kažejo svoje razjedene ude, da bi se jih ljudje usmilihi. Šele zadnje čase, ko je začela javnost odločno protestirati proti dotoku gobavcev v mesto, se pripravljajo oblastva na odločen nastop proti njim. Izgnati jih nameravajo v posebna taborišča, kjer bodo strogo ločeni od zdravih ljudi.

Cesa ne smemo, ako hočemo, da se dobro počutimo?

Ne smemo požirati slabo prežvečene jedi, ne smemo prenašlo in preveč jesti, ne smemo občutiti studa do jedi, ne smemo imeti želodčnih bolečin, zgage in krčev, ne sme se nam splohavati in ne smemo se čutiti napete. —

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 509 z dne 21. marca 1932.

Ako smo nezadovoljni s prebavo in z delovanjem črevesja, nam bodo dobro dele Feller-jeve Elsa-pilule, ki se dobe 6 škatlic za 50 Din, 12 škatlic za 50 Din že z omotom in poštnino vred pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 560 (savska banovina).

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V bolnišnici.

Dva bolnika ležita bolna za revmatizmom v levih nogah drug poleg drugega v bolnišnici. Vsak dan drgnejo obema bolni nogi. Ko drgnejo Janeza, vpije na ves glas od samih bolečin, Peter pa se med drgnjenjem blaženo smehlja.

Ko ostaneta sama, vpraša Janez Petra: «Kako se pa moreš smejati pri takih bolečinah?»

Peter: «Ne bodi neumen, saj jaz jim dam drgniti le zdravo nogo.»

Zmotil se je.

Zdravnik: «Pravite, da izpijete vsak dan šest vrčkov piva? Odslej vam dovoljujem samo polovico.»

Bolnik (naglo): «Dvanajst, dvanajst sem jih vsak dan, gospod doktor! Prej sem se zmotil.»

V šoli.

Učitelj: «Tonček, dobro pazi. Jaz ti dam tri zajčke, tvoj oče ti da pet zajčkov, koliko jih imaš?»

Tonček: «Enajst, gospod učitelj!»

Učitelj: «Napačno, sedi! Najpreprostejšega računa ne pogodiš. Kako si le prišel do števila enajst?»

Tonček (veselo): «Gospod učitelj, saj imam tri zajčke že doma...»

Zenske.

A: «Moja žena vam lahko po cele ure govori, o kakršnikoli snovi.»

B: «Moja žena zna še dalj časa govoriti, a brez ysake snovi...»

Atek in mamica.

Sestrica: «Igrajva se ateka in mamico!»

Bratec: «Dobro, sezuj mi čevlje, žena!»

V gostilni.

Gost: «Natakar, v jajcu je pišče!»

Natakar: «Trenutek, gospod, takoj prinesem nož in vilice!»

Kakor v raj.

A: «Kako se počutiš v zakonu?»

B: «Kakor v raj.»

A: «Sta pa zares srečna.»

B: «Da, nobeden nima kaj obleči in vsak dan se treseva, kdaj nas poženejo v tem mrazu iz stanovanja...»

Z obema rokama.

Pepček: «Mama, prosim te, daj mi še en štrukelj!»

Mati: «Nič več, štrukelj je pretežek zate.»

Pepček: «O ne, ga bom pa z obema rokama držal.»

Gumb.

Med mašo so nabirali v cerkvi za zamorčke. Po maši vpraša šletni Janezek svojega očeta:

«Oče ali nosijo tudi pogani hlače?»

Oče: «Čemu vprašuješ?»

Janezek: «Ker sem opazil, da si vtaknil gumb v nabiralnik.»

Dve uri.

Tujec: «Čemu imate na zvoniku dve uri?»

Domačin: «Zaradi tega, da drugi ne čaka, če gleda eden na uro.»

Kvartopirec.

A: «Vi kvartate vsak dan?»

B: «Že, toda ne izplača se. En dan izgubljam, drugi dobivam.»

A: «Če je tako, igrajte vendar vsak drugi dan.»

Nadobudna mladina.

Učitelj: «Tonček, ali te ni sram, da prideš tako umazan v šolo? Domov se poberi!»

Drugo jutro so prišli vsi učenci neumiti v šolo.

Na pljučih bolni.

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji

NOVI UMETNOSTI HRANJENJA,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da se bolezen naglo premaga. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a nstopno ovapnenje konča bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje za Vas.

Povsem zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno razpošiljanje samo

10.000 izvodov,

pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Glavno poštno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24, Abt. 49

Brinje, fige, orehove jedrca in lanene tropine

dobite najceneje pri

SEVER & Komp

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 5

Kmetom na znanje!

Podpisani sem pred dvema mesecema zavaroval mojo kobilico pri SPLOŠNEM VZAJEMNEM PODPORNEM IN KREDITNEM DRUŠTVU, r. z. z o. z. v Mariboru, Rotovski trg 8/I. Še pred potekom predpisane čakalne dobe pa mi je žival nenadno zbolela in poginila. Ta težek gospodarski udarec mi je olajšalo zgoraj imenovano društvo s tem, da mi je iz usmiljenja priznalo prav izdatno podporo, za kar zasluži vsako priporočilo.

RATEJ JAKOB, posestnik

Dražja ves 30, pošta Loče pri Poljčanah.

Najnovejšie dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Centki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Uvoz in prodaja angleškega in češkega sukna, volnenega blaga in svile.

Važno!

V račun jemljemo (do preklica) tudi hranilne knjižice prvovrstnih ljublj. denarnih zavodov.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemamo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila trdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

MALI OGLASI

Pomoč v sili!

Podpisani nudimo le še kratek čas brezplačno pomoč vsem onim članom bivše «Vzajemne pomoči» v Ljubljani, ki imajo že police, bodisi za posmrtnine ali za doto. Pišite takoj na te-le naslove: Stane Tomazič, Kranj. — Joško Samsa, Dolnje Retje, Velike Lašče. — Jakob Gregorec, Ptuj, Vošnjakova ulica 4. — Leon Sitar, Ljubljana, Baragova ulica 9. — Alojz Leskošek, Celje, Razlagova ul. 5.

Več šivalnih strojev

ženskih in en krojaški, od 400 do 1100 Din, prodaja G. o. m. o. l., Ljubljana, Gradaška ulica št. 8. 35

Fanta ali deklico

z dežele, starega 14 let, sprejemem za pomoč v kuhinjo. Dopise pod «Sirota» na oglasni oddelek «Jutra» v Mariboru. 32

«SOLIDARNOST»

registrirana pomožna blagajna v Ljubljani, sprejema v zavarovanje za pogrebne vse svoje najceneje in najsigurneje. Zahtevajte prospekte! 30

Prošnja!

Obrotnik in posestnik na Dolenjskem prosi, da bi mu kdo posodil 5000 Din, tudi proti vključi na posestvo. Izguba izključena. Posojilo vrne po zahtevi upnika. Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod značko «V obupu». 31

Najuspešnejše sredstvo za rejo domačih živali je brezdvomno

MASTIN

Lekarna Trnkóczy
(zraven rotovža)
Ljubljana 66